

SOKOLSKI GLASNIK

GLASILO SAVEZA SOKOLA KRALJEVINE JUGOSLAVIJE

Čuvajte Jugoslaviju!

Izlazi svakog petka • Godišnja pretplata 50 din. • Uredništvo i uprava Prestolonaslednikov trg 34 • Adresa za pošiljke: Poštanski fah 342 • Telefon uredništva 30-866 i 26-105, uprave 30-866 • Račun Poštanske štedionice br. 57-686 • Oglasi po ceniku •

Beograd, 27 januar 1939

God. X • Broj 4.

HAJKA NA SLOVENSTVO

Kampanja protiv slovenstva rodila se istog dana, kada su do tada neslobodni Srbi, Hrvati, Slovenci, Česi, Slovaci, Poljaci i Bugari počeli da se osvešćuju i da traže slobodu. Ma da slovensko gibanje nije nikada prešlo značenje kulturnog i osećajnog pokreta, čak ni u vreme Kolarovog romantizma, izmišljen je »panslavizam«, kao strašilo političkog, pa čak i imperijalističkog karaktera, — da se pod vidom pobijanja te »opasnosti« vrše najteži progoni slovenskih naroda u bivšoj A.-U. monarhiji i drugde. Ta borba protiv izmišljenog panslavizma išla je i zatim da oslabi Rusiju, pomažući u njoj sve moguće trzavice, pa čak i destruktivni boljševizam, da sada i to zlo uzima kao pretekst za borbu protiv tobožnjeg panslavizma.

Sve to, međutim, danas kao i juče, ima isti cilj: da se slovenski narodi drže porobljeni, te da se njihove zemlje mogu politički i ekonomski eksploatirati. Ništa drugo! Niko ozbiljan među Slovenima nije nikada ni pomišljao na neku zajedničku slovensku državu, a najmanje na to da zarobi druge narode. Istina je, naprotiv, da se krugovi koji su već navikli da se šire na račun Slovena, teško mogu pomiriti sa činjenicom da im je taj teren izmakao i da samo zato udaraju na slovenstvo.

Najnovija metoda ide za tim, da se mržnja na slovenstvo ubaci kod samih slovenskih naroda! Kod Poljaka se ta tuđinska nauka lansirala već odavno, jednako kao što se sada Slovaci kljukaju parolama da im nema većih neprijatelja od Čeha; a i u samoj slovenofilskoj Češkoj, pokušava se — ma da uzalud — ubaciti ideja, da je baš to slovenofilstvo krivo njihovoj nesreći i da zato treba da okrenu leđa svima Slovenima.

I naš narod je osećao uvek duboko za slovenstvo, jednako Srbi kao i Hrvati i Slovenci. Hrvatsko Sokolstvo je bilo baš zato tako jako, što se u njemu video slovenski pokret, a »Matica Hrvatska«, »Jugoslovenska akademija« itd., bile su vodene potpuno u duhu slovenske uzajamnosti, koju su propovedali najveći hrvatski književnici i političari. Nije bilo većih zagovornika slovenske ljubavi od braće Radića, koji su, kao malo ko, propagirali jedinstvo sa Srbima i Slovincima, te saradnju sa Česima, Bugarima itd.

Danas se međutim u jednom delu hrvatske javnosti vodi najžučnija kampanja protiv slovenstva; jednako kao što se znakoviti kampanje javljaju i kod Slovenaca, a primećuju se i kod Srba. Ne vode je neke velike skupine, niti ljudi od vrednosti. Može se, šta više, uzeti kao pravilo, da svuda gde se ta kampanja javlja, mogu istovremeno da se utvrde i uticaji importiranih, totalitarnih i protuslobodarskih ideologija. Kao što se može utvrditi i to, da ta borba protiv slovenstva uvek čini i deo borbe protiv Jugoslovenstva!

Sem klerikalnih listova u Zagrebu, koji su, baš u isto vreme sa događajima oko Čehoslovačke, osuli paljbu na slovenstvo, kao tobožnju opasnost za hrvatstvo, dokazujući, kao n. pr. nedavno prf. M. Ivšić u »Hrvatskoj straži«, da iz hrvatske duše treba da iščezne vera u ulogu slovenstva, te da će se »veliki ruski narod izgubiti u moru azijske kulture i žute premoći, kao što će i ostali slovenski narodi biti bacani s desna na lijevo«, — u tome su naročito agilni frankovci Dr. Bučeve skupine, koji (propagujući najživlje fašizam) dokazuju, da Hrvati nemaju nikakve veze sa slovenstvom, već da su gotskog porekla! Tako na pr. »Nezavisnost« piše, da slovenska primesa kod Hrvata predstavlja najmanji deo i da ta primesa ima »ropski karakter.« A tome se pridružuje i kampanja prof. Lukasa protiv Čeha i Masaryka, u kojoj se Hrvatima dokazuje da su ih Česi izručili Srbima, pa da zato treba da se drže daleko, i od jednih i od drugih.

Kao što se vidi, sve to predstavlja žalosno služenje tuđim ciljevima, koji sa interesima hrvatstva, kao ni srpstva ili slovenstva, nemaju nikakve veze. Niko razborit ne misli da je slovenska misao neki veliki politički faktor, niti bi hteo da svoju budućnost zida isključivo na njoj. Mi također znamo, da se Srbi, Hrvati i Slovenci moraju u prvom redu osloniti na svoje sopstvene snage i na što jaču jugoslovensku državu. Ali ta snaga će biti u toliko efikasnija, ako ne bude čupala sebe iz vekovnog svog porekla i ako bude crpla obnovu iz sokova koji su u nama još vrlo živi i vezani za dušu i za krv narodnu. Nije to pitanje ove ili one spoljne politike; niti to znači da mi ne trebamo tražiti dobre veze sa svima narodima, pa i neslovenskim, a naročito sa susedima. Ali zato ne moramo da se odričemo svoga slovenstva, kojim su se svi naši stari ponosili i kojim treba da se i mi ponosimo. Kada bi neko to tražio od nas, značilo bi da nam nije iskren prijatelj. A još gore je, kad se mi odričemo slovenstva, ako to niko od nas ne traži!

Štrosmajerov dan

4 februara je dan našeg velikog jugoslovenskog apostola i ideologa, Josipa Jurija Štrosmajera. Čitavo jugoslovensko Sokolstvo biće toga da-

na u duhu sa amanetom velikog bi-skupa, a mnoga sokolska društva su već oglasili priredbe i predavanja o Štrosmajerovom radu i jugoslovenskoj misli.

Dvogodišnjica pakta sa Bugarskom

Dana 24 januara navršile su se dve godine, što je između Jugoslavije i Bugarske bio sklopljen pakt o većitom prijateljstvu koji je naročitim oduševljenjem bio pozdravljen od čitavog jugoslovenskog i bugarskog naroda.

Najbliža braća, po krvi, jeziku i sudbini, Jugosloveni i Bugari su bili od uvek predestinirani da žive u najvećoj ljubavi i, da nije bilo stranih uticaja i tuđeg gospodstva, koje je već od najranijih vremena unelo element razdora između njih, postojali su i kod jednih i kod drugih svi uslovi da Južni Sloveni tvore jednu dušu i jednu volju, dakle i jednu jedinstvenu, etničku i kulturnu celinu. Međutim su ti pogubni uticaji doveli do toga, da je istorija zabeležila mnoge krvave raspre između najbliže braće, koje su uvek donosile nesreću i štetu, i jednima i drugima, a išle samo na korist njihovih protivnika.

Veliki duhovi kod Jugoslovena i kod Bugara su to odavna uviđali i zato su neumorno propovedali međusobno zbliženje i prestanak bratskog razdora. Hvala tim nastojanjima, bilo je i u prošlosti svetlih momenata, kada su Jugosloveni i Bugari zajednički nastupali, pa su ti momenti bili od najveće koristi za jedne i za druge.

Veliki jugoslovenski Kralj Aleksandar, koji je u svim svojim nastojanjima sledio svetle tradicije ljubavi i sloge, želeo je čitavog života da i u odnosima između Jugoslovena i Bugara unese više bratskog poverenja, pa da ostalim svojim velikim uspesima, za sreću i napredak Jugoslavije i svih zemalja na Balkanu, nadoda i taj veliki uspeh, da između Jugoslovena i Bugara za uvek prestanu razmirice i da nastane doba iskrenog prijateljstva i saradnje. Njegovi sastanci sa bugarskim kraljem Borisom otvorili su put u veliko delo i izazvali opšte oduševljenje. Nažalost je smrt Viteškog Kralja prekinula započeti rad, ali je želja za zbliženjem u srcima jednog i drugog naroda već toliko narasla, da se putem označenim od Viteškog Kralja prosledilo i dalje.

Na tom putu i u tom duhu su se pre dve godine, predstavnici jugoslovenske i bugarske vlade, gg. Dr. M. Stojadinović i Dr. Kiosevanov, sastali u Beogradu i tu potpisali pakt o većitom prijateljstvu između dve države, koji je u celini potvrdio već sazrelo raspoloženje u najširim slojevima jugoslovenskog i bugarskog naroda i koji se do danas održao u narodima i koji se održao u punoj snazi, a verujemo da će i dalje.

To dokazuju ne samo srdačne veze između zvaničnih predstavnika obe države, nego i ljubav koja postoji u najširim slojevima, a koja se manifestuje iz dana u dan. U toj ljubavi Sokolstvo je uvek prednjačilo, pa će tako raditi i dalje, verujući nepokolebljivo da složan rad Jugoslovena i Bugara može da donese sreću jednima i drugima, i da čitavo Južno Slovenstvo tvori jednu jedinstvenu, duhovnu i etničku zajednicu, čije produbljivanje je od uvek bilo jedan od glavnih sokolskih ciljeva.

Za pomoć progonjenoj braći

»SOKOLSKI GLASNIK« je, u prvom svom novogodišnjem broju, doneo istaknuto štampani apel na braću i sestre, da »ne zaborave na one koji su zbog Sokolstva proganjani, koji trpe nepravdu i teška stradanja«. Rečeno je u tom apelu, da »toj braći pripada naša bratska ljubav i naše misli; da smo sa njima solidarni i duhom čvrsto vezani u nerazornu vezu sokolske misli«. Taj apel je naišao na živ odziv u svim sokolskim redovima, a uredništvo »Sokolskog glasnika« je primilo čitav niz pisama i članaka o tome, kako da se misao izražena u apelu oživotvori. Dva od tih pisama objavljujemo u ovom broju:

Reči koje su štampane u prvom broju »SOKOLSKOG GLASNIKA« ove godine, o pomoći progonjenoj braći i sestrama, trebali bismo svi da naučimo napamet ili da ih uokvirimo i stavimo na najizloženija mesta u našim sokolskim domovima, da su nam uvek pred očima i u srcima našim. Velik je broj braće koji su bili proganjani zbog sokolskog rada i zbog svog patriotizma. Ima takve braće u čitavoj otadžbini, ali ih se nesumnjivo najviše nalazi u Savskoj, Primorskoj i Dravskoj banovini, gde je biti Sokol, značilo biti mučenik i heroj.

Događalo se u tim krajevima, ne retko, da su na sokolskim domovima bili lupani prozori i vrata, da je na najzlobniji način bila uništavana sokolska imovina, da su bili insultirani naši vežbači i vežbačice, da su bili onemogućeni sastanci i priredbe, pa da su ometane i najrodoljubivije manifestacije. Pojedini Sokoli su i privatno doživljavali svakoake neugodnosti, jednako u službi kao i u svom trgovačkom, zanatskom, ili poljoprivrednom radu. Naročito na selima, gde su zavedeni protivnici stajali pod uticajem neodgovornih harangera, bilo je seljacima Sokolima neobično teško da ostanu nepokolebljivi u svom ubeđenju, ali su ipak izdržali. Događalo se da je bila u opasnosti njihova imovina, koja je u mnogim slučajevima bila oštećena, a ne retko i njihov život. Išlo se za tim, da se pojedinci i čitave skupine moralno obeshabre, pa da napuste sokolsku misao, kako bi nakon toga sokolska društva bila prisiljena da likvidiraju i da prepuste slobodno polje nesavesnim harangerima.

Ima braće koja su usled tih progona ostala bez ikakvih sredstava za najgoliji život, a ima ih koji su morali zanemariti svoju porodicu i nemaju nikakvih izgleda za budućnost. Znam, na pr. neumornog sokolskog radenika, brata Josipa Posleka, župnika, koji je zbog svoga sokolskog rada morao, kao prognanik, da se seli iz jednog mesta u drugo, pa mu još ni do danas ne daju mira; ma da on i dalje nepokolebljivo ustraje kod svoje misli. Takva braća su za nas Sokole kao prvi hrišćanski mučenici, koji su stradali za svoju veru; i mi moramo da smo im duboko zahvalni. Zahvalnost, međutim, nije dovoljna, već treba svi složno da preganemo

i da im pomognemo. Savez SKJ treba da dade inicijativu, i da stvori plan, pa da se među čitavim članstvom pokrene akcija, da svaki onaj brat koji zbog Sokolstva strada, oseti zaista da je čitavo Sokolstvo za njime, ne samo na rečima i u osećajima, već i na delu. Na taj način će se progona naših protivnika obratiti na korist jugoslovenske i sokolske stvari.

J. M. Mrežnički

★

Reči koje su objavljene u »Sokolskom glasniku«, o potpori progonjenoj sokolskoj braći, neobično su lepe i plemenite; ali kod mnogih stradalnika mogu da izazovu žaljenje, što još uvek nisu pretvorene u delo. Ima još uvek dosta braće, koja su zbog Sokolstva teško bila pogodojena; a da i pored svih kvalifikacija i utvrđenog nacionalnog rada, ostaju besposleni ili izvan službe. Poznat mi je na pr. slučaj jednog uvaženog intelektualnog radnika, prilično visokog funkcionera u Sokolstvu, u Dravskoj banovini, koji već dugo vremena trpi zbog Sokolstva a da još uvek nije uspeo da mu se pomogne. Obraća se merodavnim faktorima, obraća se Savezu SKJ, pa je sa te strane sve poduzeto da se krivica ispravi, ali zaludu.

Pomoć, moralna i materijalna, o kojoj govori pomenuti apel u »Sokolskom Glasniku«, treba da bude organizovana, i da ne bude prepuštena slučaju. Savez SKJ bi trebao da stvori plan o tome, pa da pozove na saradnju čitavo članstvo; ali ne samo one koji će novčanim ili sličnim prilogom podupreti progonoj braći, već također i one Sokole, koji se nalaze na takvim javnim položajima, da mogu i sami da im pomognu, direktno ili zagovorom; a često su ustanju da i sami isprave krivicu koja im je napravljena. Sokolskih članova ima na svim položajima javne uprave i oni često to naročito ističu. Lepo je to da se time ponose, ali bi još lepše bilo, kada bi taj ponos i na delu pokazali, pa da svuda gde je Sokolstvo proganjano ili gde je pojedinom članu Sokola učinjena krivica, bratski pomognu. Pored opšte akcije među čitavim Sokolstvom, koju svakako treba što pre da preduzme Savez SKJ, — jedan apel na braću o kojoj je reč, doneo bi mnogo stvarne koristi i uneo dela u lepe reči koje su objavljene u »Sokolskom glasniku«.

Miljan.

Balkanske igre u Atini

Na poslednjem kongresu balkanskih atletskih saveza odlučeno je da Bugarska organizuje Balkanske igre. Međutim, kako je Bugarska propustila da do određenog roka izvesti predstništvo Saveza da li će moći ove godine da se primi dodeljene joj dužnosti, automatski stiče pravo Grčka da organizuje Balkanijadu. Prema tome, Balkanske igre će se ove godine održati u Atini.

Potrebno da se naglasí!

U našem budućem radu moraćemo naročitu pažnju posvetiti spremanju sokolskih voda. Pod sokolskim vodom razumem svakog funkcionera u četi, društvu, župi ili savezu!

Danas na mnogim mestima, silom prilika ili po nuždi, zauzimaju mnoge funkcije u sokolskim voćstvima braća ili sestre, koji nisu prošli ono, što zovemo »sokolskom školom«, i stoga se češće naš sokolski život ne odvija potpuno onako, kako bismo mi to želeli!

Ne upisujem nikome u zlo, ako pored najbolje volje i velikog požrtvovanja ne uzmogne dati sokolskom životu u punoj meri ono što je najbitnije, kada mu to i samome nedostaje. *Najbitnije u sokolstvu je vaspitanje, putem telesnog vežbanja!*

Ali zato odlučno naglašavam potrebu, da se moramo svim silama posvetiti tome, da što većem broju naših pripadnika usadimo u samu srž bitisanja ovo osnovno i bitno sokolsko delovanje, — delovanje u vežbaonici i na vežbalištu! Tu je naše članstvo i naš naraštaj na okupu, tu se na nje može da deluje u duhu sokolskih načela i ciljeva!

Tko može na tome mestu da bude voda, — voljen i poštovan od svih? Samo onaj, koji je sam taj život prošao i koji je, pored toga, i naročitim trudom pribavio spremu i znanje, u cilju da ih preda drugima. Da svojim delovanjem, svojim primerom i svojom bratskom ljubavi druge učini još boljima od sebe!

Nije, ili barem nebi smeo biti, taj i takav vaspitni rad, samo monopol načelnika, ili prednjaka. Naprotiv, celokupno voćstvo, koje je u našim pravilnicima obeleženo imenom »uprava«, i svaki pojedinac iz tog voćstva, pozvan je da u tome saraduje, da na tome polju deluje.

Ako nebi bilo tako, onda to telo, zvano uprava, nebi bilo određeno kao voćstvo, nego kao voćstvu podređeni organ, kao pomoćno telo onom forumu koji vodi sokolski rad i život.

Da celokupno voćstvo sokolske čete, društva, župe ili saveza, i svi njegovi pojedinci uzmognu sudelovati na osnovnom i bitnom sokolskom delu, kao i za to da uzmognu u svome resoru, u svojoj specijalnoj funkciji, svoj rad da usklade sa tim osnovnim, i da mu tako najbolje posluže — po-

trebno je, da svi funkcioneri sokolski, u prvom redu, budu prednjaci!

Ne zanosim se iluzijama, da se to može u kratkom vremenu postići, ali sam duboko uveren, da će naš sokolski život i rad tek onda bujati i napredovati, kada sokolsko prednjaštvo, a gde to nije dovoljno, bar dobri, ili bivši vežbači, bude vršilo sve funkcije sokolskog rada!

Braća i sestre — da se razumemo, — ne zamišljam ja, pa ne smete ni vi, sokolskog prednjaka u liku nekog inferiornog bića, bez duše, bez srca, bez vaspitanja, bez obrazovanja, i jedino obdarenog sa nešto malo telesne snage i veštine! Jer, gde bi on bio takav, tu i nema prava na voćstvo!

Sokolski prednjak mora da je uzor zdravlja, dobrote i lepote, duše i tela, sav predan svom delu, bio on u privatnom životu seljak, ili fakultetlija, zanatlija ili trgovac. Jer jedino ako je takav, ima pravo na ovo što sam kazao! Pošto sokolsko voćstvo traži daleke vidike i ima visoke ciljeve, onaj koji hoće tom voćstvu da pripada, treba da je i umno i duhovno i tehnički na visini! Da se ovo što ja tražim može sprovesti u delo, leži dakle isto tako u rukama samih prednjaka, kao i ostalog članstva.

Jer samo prednjak sa više znanja i obrazovanja, sa više spremne i veštine, moći će više da od sebe daje.

Nije bezuslovno potrebno da se to odmah predvidi, u svim našim pravilnicima, ali je nesumnjivo nužno da se u tom smislu poradi — da se broj spremnih sokolskih prednjaka mnogostruko uveća, kako bi se u dogledno vreme postepeno stvorio kadar sokolskih funkcionera, koji će poznavati sokolski život i rad u tančine i koji će na svakom mestu i svakoj funkciji svoje delovanje podesiti tako, da će u punoj meri služiti onome radu, zbog kojega je Sokolstvo osnovano i koji je glavni zadatak Sokolstva!

Ova misao, braća i sestre, nije revolucionarna — ona je samo korektivna — i stoga je sažetu iznosim pred Vas, da je duboko proučite — i da je svi zajednički sprovedemo u sokolski život, koji će tada novim poletom da zažari obzorje budućnosti!

Dr. A. R. Pihler,
načelnik SSKJ.

Kratke vesti iz našeg Sokolstva

20 januara održan je u sokolskom društvu Matica u Beogradu međudruštveni sastanak pročelnika Petrove petoljetke sokolskih jedinica sa teritorije sokolske župe Beograd. Na sastanku su uzeli reč pročelnik župe za Petrovu petoljetku, brat Stevan Stanković, zatim starešina župe brat Dr. M. Gradojević, te zamenik starešine Saveza SKJ, brat Milivoje Smiljanić itd. Svi su govornici istakli potrebu da se još jače pogne na posao za preostali deo vremena petoljetke, a pored toga je podnesen izveštaj o radovima koji su do sada izvedeni u okviru petoljetke. Doneseni su važni i korisni zaključci o radu na teritoriji župe Beograd.

Sokolska župa Beograd, u cilju propagande smučarstva u sokolskim redovima, održaće u drugoj polovini meseca februara 10 dnevni smučarski tečaj na Kopaoniku za početnike i bolje vozače.

Na ovom tečaju biće primljeno 30 članova prvenstveno prednjaka, a u slučaju povoljnih smeštajnih prilika primiće se najviše 40 braće i sestara. Na taj tečaj se polazi u sredu 15 februara uveče a vraća se u nedelju 26 februara.

Brat, Dr. Pavle Pestotnik, jedan od najzaslužnijih pionira Sokolstva u Slovenačkoj, navršio je 10 januara, 60-godišnjicu života. U Sokolstvo je stupio još kao dak u Pragu i, čim se vratio u otadžbinu, osnovao je, sa još nekoliko drugova, sokolsko društvo I (Tabor) u Ljubljani. Kratko vreme nakon toga okupio je još neka društva i osnovao sokolsku župu Ljubljana I, prvu među slovenačkim župama, ostajući za dugi niz godina načelnik i starešina te župe. Njegov rad u župi ostavio je jakih tragova i odgojio čitav niz mladih sokolskih radnika, koji su osnovali nova društva i nove župe.

I posle rata nastavio je br. Dr. Pestotnik da vodi svoju župu i svoje društvo, pa se njegovom nastojanju ima najviše zahvaliti, što je društvo

Članovi Sok. društva Kruševac sabiru za čehoslovačke izbeglice

Tabor došlo do tako lepog sokolskog doma. Br. Pestotnik i danas najvećom ljubavlju prati rad Sokolstva i pomaže mu, pa se zato čitavo jugoslovensko Sokolstvo veseli njegovom jubileju i želi mu, da još dugo poži na korist naroda i otadžbine.

Jugoslovensko Sokolsko društvo u Njujorku je proslavilo Novu godinu, u zajednici sa ostalim jugoslovenskim društvima u toj varoši, kojih ima dvanaestak na broju. Zabava se održala u Českom domu, pa su je posetili i mnogi Česi i ostali Sloveni.

Franjo Vršić, magistrat, činovnik u Mariboru, proslavio je nedavno u krugu prijatelja 70-godišnjicu života i 45-godišnjicu sokolskog delovanja. Brat Vršić je ugledan sokolski radnik, koji je još za vreme rata bio uhapšen od austrijskih vlasti, kao odličan pobornik ideje narodnog jedinstva.

Sokolska četa Žednik, župa Novi Sad, priredila je nedavno zabavu, na kojoj je prikazala pozorišni komad »Voda sa planine«, od Plaovića i Đokovića. Pretstava je pokazala da seljaci prate sa interesovanjem dela iz svog života. Pozorišna sekcija čete, na čelu sa starim ratnikom, bratom Boškom Radulovićem, namerava da ovim komadom obiđe okolna mesta, a naročito Bačku Topolu i Cantavir, šireći na taj način prosvetu i sokolsku misao.

Četa je održala i glavnu godišnju skupštinu, koja je lepo uspela, jer četa broji 78 vežbača i 123 člana pomagača. Izabrana je ponovo stara prokušana uprava, sa starešinom Vukšanom J. Božovićem na čelu.

Sokolsko društvo Brčko zaključilo je da za vreme trajanja Petrove petoletke podigne veliki sokolski dom, pa je u tu svrhu sabralo već preko 350.000 dinara dobrovoljnih priloga. Društvo je preduzelo korake, da bi novi arterski bunar, što ga opština treba da gradi, bio podignut do Sokolskog doma, tako da bi voda iz njega mogla da se upotrebi i za tušev, praonice itd.

Sokolsko društvo u Blatu, na Korčuli, dobilo je od Saveza SKJ kredit od 70.000 dinara, za dovršenje društvenog doma. Dom će biti najveća i najlepša zgrada u Blatu.

Sokolsko društvo Sarajevo-Matica završilo je sa uspehom pregovore sa upravom državne klasne lutrije za iznajmljivanje svečane dvorane sok. društva za ovogodišnje izvlačenje glavnih zgoditaka klasne lutrije.

koje će se održati od 27 februara do 9 marta u toj svečanoj dvorani, u Sarajevu. Prihod od iznajmljivanja dvorane upotrebiće se za dobrotvorne svrhe i za održanje doma.

Sokolsko društvo u Beranima prikupilo je sumu od 900.000 dinara za podizanje svoga doma. Radovi na podizanju doma počele verovatno u toku proleća.

Sokolsko društvo Rumenka, u Bačkoj, zaključilo je, na nedavnoj godišnjoj skupštini, da će ubrzo graditi sokolski dom, za koji je već osigurano oko 77.000 dinara. Društvo u Rumenki želim da što pre dode do svoga cilja!

Sokolsko društvo Bačka Palanka odlučilo je da pokrene akciju za podizanje sokolskog doma za Bačku, Staru i Novu Palanku.

Sokolsko društvo Murter odlučilo je također da podigne svoj dom, pa će u tu svrhu prirediti ove godine čitav niz pozorišnih pretstava i ostalih zabava. Jednu takvu zabavu priredilo je već 26 decembra i ona je imala odličan uspeh.

Sok. društvo Tijesno, kao matično društvo, izvršilo je nedavno pregled sokolske čete u Pirovcu, a zatim u Jezerima, koje su za kratko vreme pokazale lep uspeh. A novi starešine, Josko Filipi (Pirovac) i Šime Klarin (Jezerca), daju nade da će iduće godine ići još bolje.

Sokolska četa Stepanovo, blizu Devdeline, je naročito bila aktivna u izvršenju Petrove petoljetke. Članovi čete počeli su da prskaju vinograde bordskom vodom i da ih zaprašuju sumporom, što je poslužilo kao primer i ostalim zemljoradnicima. Članovi čete odlučili su da po okolnim selima ove godine igraju »Rusafije«, pa da prihod od toga upotrebe u zidanje sok. doma, za koji je već dovučen kamen i osigurana grada u sejmeničkoj šumi. Opraviće se također i pravoslavna crkva. Ove godine će se održati tečajevi za pčelarstvo i kalenjenje, a četa je već započela podizanje jednog bagremovog gaja, koji će služiti kao park. Jedan član čete podize uzoran vrt, a inicijativom čete je kupljeno i zvono za crkvu. Dok se ne sagradi novi dom, selo je kupilo kuću od jednog muslimana, u kojoj će raditi četa. Četa mnogo radi na pčelarstvu, na gajenju pitomih zečeva itd. Vrlo agilna je i tamburaška sekcija, jednako kao i trezvenjačka sekcija.

Sokolstvo u svetlu izveštaja austrijske policije

(Svršetak)

Daljnji dokaz za vezu između srpskog Sokolstva i »Narodne odbrane« pretstavlja članak u prvom broju časopisa srpske akademske omladine, »Zora«, koji izlazi u Pragu, iz godine 1912; a koji piše: »Posle sokolskog sleta u Sofiji, kada je organizovano srpsko Sokolstvo prvi put nastupilo kao celina. »Narodna Odbrana« je stala da podupire Sokolstvo u Srbiji; a kralj i naslednik prestola sami su se mnogo zanimali za Sokolstvo. Pretsednik srpskog sokolskog saveza je S. Todorović, a njegovi agilni i energični saradnici su Franjo Hofman, Dr. L. Popović i potpukovnik Voja Živanović.«

U koliko meri je srpsko Sokolstvo prožeto mišlju narodnog oslobođenja i ujedinjenja svih Srba, koju propagira »Narodna Odbrana«, pokazale su također vežbe tog Sokolstva na sletu u Pragu. U tim vežbama je simbolično prikazana istorija srpskog naroda, počevši od nekadanje veličine i slobode, pa zatim borba protiv prvome neprijatelju, t.j. Turcima; zatim ropstvo, ustanak, priznanje slobode; i konačno njegova borba protiv drugom neprijatelju,

t.j. Austriji, i naposljetku borba na nož i pobeđa.

G. 1912 se je srpsko Sokolstvo još više ojačalo. Unutarnje ujedinjeno i dobro organizovano, nastojanjem svojih voda, Dr. Besarovića, St. Zakule, V. Živanovića i dr. L. Popovića, ono je na sletu u Pragu nastupilo kao jedinstvena celina. Tu je srpski sokolski savez došao u blizji dodir sa hrvatskim i slovenačkim sokolskim savezom, i tako je došao na misao da bi i ta dva saveza privukao u službu velikosrpske propagande. U tu svrhu trebalo je osnovati Jugoslovenski sokolski savez, koji bi združio Slovence, Hrvate i Srbe, a onda i Bugare, što je sve bilo zaključeno na skupštini glavnog odbora srpskog sokolskog saveza u Sarajevu, 21 septembra 1912. Kao osnovna misao Jugoslovenskog sokolskog saveza bilo je proglašeno zbliženje i jačanje međusobnih snaga, te što brže ujedinjenje svih Jugoslovena, (»Srpski sokolski glasnik«, g. 1912 br. 2.) Izvestitelj po tom predmetu, Voja Živanović, potpukovnik u srpskom generalnom štabu, je izjavio, da je u avgustu 1912, Dr. Jambrišak, kao

delegat Hrvatskog sokolskog saveza, bio kod njega u Beogradu, te da je pregovarao sa upravnim odborom srpskog sokolskog saveza. Tom prilikom su se već saglasili u izvesnim osnovnim mislima, kao na pr. u tome, da se na svim sokolskim sletovima i na javnim manifestacijama nosi zajednička zastava, kako bi time došlo do izražaja jedinstvo slovenačkog, hrvatskog i srpskog Sokolstva. Tu zastavu će Hrvati i Srbi na sokolskom sletu u Ljubljani predati Slovincima. Prve godine bi zastava ostala kod Slovenaca, a svake iduće godine bi se nalazila naizmenično, kod Srba, Hrvata ili Slovenaca. Kod javnih nastupa trebale bi sokolske čete Srba, Hrvata i Slovenaca da stupaju jedne pored drugih, i to tako da ide jedan Srbin, jedan Hrvat i jedan Slovenac zajedno. Dao bi se nalog tehničkom odboru Jugoslovenskog sokolskog saveza, koji bi bio sastavljen iz načelnika svih triju skupina, da izradi terminologiju za zajedničku komandu. Dr. L. Popović je doduše predložio da i Bugari budu primljeni u Jugoslovenski sokolski savez, ali je tu misao, kao neoportunu, pobijao srpski potpukovnik Živanović. Do ustanovljenja Jugoslovenskog sokolskog saveza nije došlo, jer je vlada zabranila oba sokolska

sleta u Ljubljani, g. 1913 i 1914. Nije moguće dokazati da je bilo nekih neposrednih pregovora između srpskog sokolskog saveza, na jednoj strani, i slovenačkog te hrvatskog sokolskog saveza, na drugoj strani. Dana 26 februara 1912 održana je u Beogradu glavna skupština srpskih sokolskih društava. Na njoj su učestvovali i delegati župe fruškogorske, bosansko-hercegovačke, te sokolskih društava iz Stare Srbije i Ugarske. Dalmacija, doduše nije bila zastupljena, ali je sokolski pokret u Dalmaciji u poslednje vreme silno napredovao.

Polijski izveštaj navodi zatim statistiku srpskog Sokolstva u g. 1912, i to prema časopisu »Soko«, koji izlazi u Americi, broj 9, od septembra 1912. Nabrojena su sva srpska sokolska društva u Srbiji, Hrvatskoj i Slavoniji, Ugarskoj, Bosni i Hercegovini, Dalmaciji, Staroj Srbiji i Crnoj Gori. Nabrojene su zatim ove srpske sokolske župe:

Savez sokolskih društava »Dušan Silni« u Beogradu, sa 2856 članova;

Župa fruškogorska u Karlovcima, sa 1450 članova;

Bosansko-hercegovačka župa u Sarajevu, sa 3.000 članova;

Župa Krajina u Zagrebu (za Hrvatsku), sa 250 članova.

Primorska župa u Herceg Novom, za Dalmaciju, sa 210 članova.

U Ugarskoj ne postoji nijedna sokolska župa, već samo 6 društava, sa 140 članova.

I konačno, američka sokolska župa, sa 300 članova.

Prema tom istom izveštaju, u glavnom odboru srpskog Sokolstva su se nalazili, te godine: St. Todorović, Voja Živanović i Sreten Obradović za Srbiju, Dr. L. Popović i Srdan Budisavljević za Hrvatsku i Slavoniju, Dr. V. Besarović i Dušan Popović za Bosnu, i Mirko Komnenović za Dalmaciju. U tehničkom odboru su se nalazili Franjo Hofman i Milan Teodorović za Srbiju, Dr. Milan Metikoš za Hrvatsku i Slavoniju, St. Zakula i Čedo Milić za Bosnu, a pored toga još Bora Jovanović, Đorđe Gavrilović i N. Kumanovac.

Srpsko Sokolstvo je nastojalo da pridobije naročito omladinu u svoj krug. Zbog toga je Sokolstvo u Bosni uputilo čitav niz molbi na bosansku vladu, da se srednjoškolskoj omladini dozvoli vežbanje u Sokolu. G. 1912 su ušli u bliže veze sa društvima »Pobratimstvo«, koja su, pod maskom trezvenjaštva, stvarno vodila srpsku špijunažu. I sa prosvetnim društvom »Prosveta« je Sokolstvo u Bosni stupilo u uže

Zidne sokolske novine

Nikada nije dosta propagirati sokolske novine. Za sokolske novine treba stvoriti i čitače, jer nije dovoljno pretplatiti se na novine i ne pročitane bacati u vatru.

Ovde se sećamo duhovite primedbe koju je napisao član jedne no voosnovane čitaonice u jednoj našoj palanci. Teškim naporima bila je stvorena ta čitaonica. Skupilo se nešto knjiga, naručile se novine i časopisi, pa je ta skromna čitaonica bila sa nekoliko reči još skromnijeg knjižničara otvorena. Prostorije su bile pristojno uređene i prvih dana posećivane od desetine lica, uvek istih. I ako je pristup u čitaonicu bio dozvoljen i manje imućnima, besplatno, oni ipak nisu dolazili. Posle desetak dana prestala je dolaziti većina onih koji su u početku redovito dolazili. Broj čitača sveo se na dve tri osobe. Jedan intelektualac, advokat, redovan posetilac čitaonice, jednog dana zapisao je u knjigu primedaba: »Moli se uprava, da nabavi čitače«.

Slično je i po mnogim našim sokolskim društvima. Knjiga ima, novina ima, ali čitača nema.

Pa kako nabaviti, tj. vaspitati čitače? — Ni to nije teško! Ima u po nekom društvu praktičnih ljudi, koji se svemu dosete.

Imali smo prilike videti ovo: Kao što je pomenuta građanska čitaonica muku mučila sa svojim članstvom, koje nije htelo da dolazi na čitanje, isto tako je bilo i u jednom sokolskom društvu. S tehničke strane društvo je bilo dosta agilno, ali s prosvetljavanjem članstva išlo je dosta teško. Sokolske novine i časopisi mesecima su stajali nepročitani u kancelariji, punoj prašine, koju su samo jedanput mesečno čistili. Prosvetar je retko kada dolazio u sokolanu, i to katkada samo po danu, a uveče, kada je pretežni deo članstva vežbao, skoro nikada. Zato nije imao ko da te novine ponudi članstvu. Članstvo, pak, zaposleno svojim dnevnim radom, nije imalo vremena da dolazi po danu da čita, a nije imalo ni gde. Društvo nije imalo svoju čitaonicu. Ipak, da je prosvetar dolazio uveče, kada su vežbali članovi i članice, bili bi nešto malo i u kancelariji pročitati.

Kada su se prilike izmenile i došao nov prosvetar, nešto umećniji, omdah je uvideo situaciju, pa ga je bolelo da članstvo skoro ništa ne zna što se događa u sokolskom svetu. Zato je odlučio da ipak nešto učini u korist prosvete, da organizuje **zidne sokolske novine**; ali ne neke originalne novine svoga društva, već da izloži javnom čitanju savezni

»Sokolski Glasnik« i neke sokolske časopise. Uzeo je onaj primerak »S. G.«, što ga je primalo društvo, doneo je i svoj primerak, pa je oba ekserčićima učvrstio na zid vežbaonice. Tako je iz dva primerka lista dobio jednu celinu: jedan je bio okrenut neparim, a drugi parnim stranama prema čitačima. Za dva druga časopisa, u obliku revije, napravio je za svaki skromne kartonske korice, i provukavši kanap njihovom uzdužnom sredinom, obesio ih na eksere o zid sokolane. Braća i sestre skinuli bi časopise sa zida, čitali i ponovo obesili na određeno mesto.

Kada je prosvetar posle nekoliko dana došao u sokolanu za vreme vežbanja, opazio je veliki interes članstva za »zidne sokolske novine«.

Članstvo je čitalo novine pre početka i po završetku vežbanja. Neki su čitali zato, što su videli da drugi čita. Drugi su opet čitali zato, jer su čuli da ima u tim novinama nekih sokolskih novosti iz njegovog kraja, pa je tako nastao, malo po malo, sve veći interes za čitanjem. Posle čitanja uvek su se komentarisali pojedini članci i vesti, pa se međusobno dugo o tome razgovaralo, čak i na ulici. Više puta kada je prosvetar bio prisutan, bio je zamoljen od članstva za pojedina obaveštenja iz novina.

Ovim načinom neopazice i s malo truda, članstvo se prosvetilo i redovno su sokolski listovi bili čitani. Čitali su ih i oni koji se nisu mogli pretplatiti, kao i oni koji ranije nisu marili za sokolsku štampu, a koji su se docnije pretplaćivali.

Zašto ne bi i drugi ovako pokušali?

Beograd

Ante Tadić

Sokolski film u g. 1938

U prošlom broju objavili smo jedan tabelarni pregled u kome smo prikazali propagandni rad sa uzanim filmom. Međutim, u podacima za sokolsku župu Skoplje potkrale su nam se izvesne greške i otštampani podaci nisu bili tačni. Tako, umesto 108 prikazanih filmova, treba da stoji 340, a umesto 9.768 gledalaca, treba da stoji 13.758. Prema tome i ukupan broj gledalaca u celome Savezu u godini 1938 nije bio 30.545, već 34.544 gledalaca.

Ove greške su proizišle stoga, što nisu bili objavljeni podaci u bratskim sokolskim društvima, Velesu, Kumanovu, Tetovu, Prizrenu, Stipu, kao i za neke osnovne škole u Skoplju.

U doba godišnjih skupština

Dođosmo opet do onih dana, kada treba izabrati ljude, lica koja će nam voditi društva ili čete. To su glavne godišnje skupštine. To su oni najodlučniji časovi, kada treba dobro promisliti; kada treba uočiti i predvideti sve slučajeve, i kada treba imati uvek jedno u vidu, a to je interes društva, interes Sokolstva. Otkloniti i izlučiti sve lične momente, koji su se kod nas ukorenili, a koji nam samo škode, iz godine u godinu.

Jest, tako bi trebalo! Trebalo bi se ostaviti sličnih »praksi«, a pristupiti onome, zašto smo došli i zašto radimo, odnosno zašto treba da radimo.

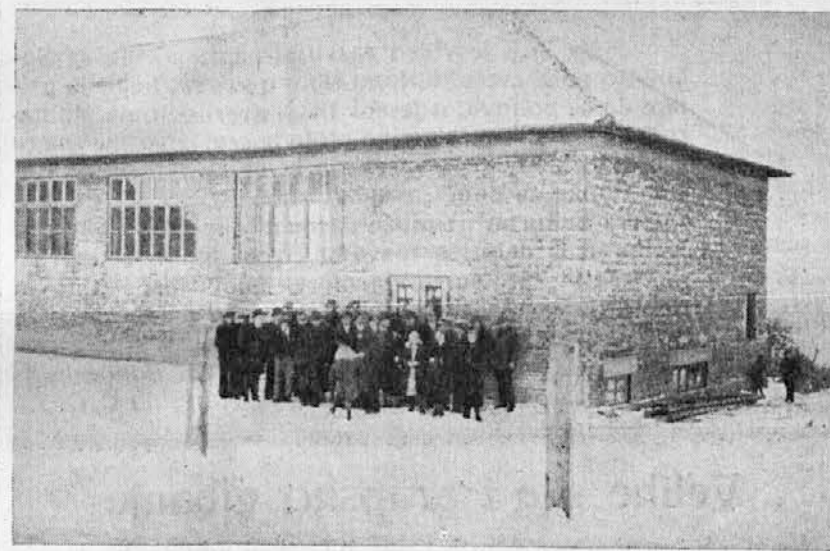
Ali nije uvek tako! Događa se često da je glavno ono što je sporedno, a tek onda dođe ono što bi trebalo da je na prvom mestu. Zato se ne biraju uvek lica koja hoće da rade, koja imaju smisla za rad i koja su sposobna; već je glavno da pobedi ova ili ona lista, da se izvesna lica maknu, da dođu druga! Hoće li od toga trpeti opšta stvar, na to se ne gleda.

Braćo i sestre, ako tako radimo, onda se ne čudimo što nam slabo ide i što nam se na priredbama dešavaju neuspesi! Zato se ostavimo toga! Interes društva i celine mora nam biti na prvom mestu. Izabrali lica koja zato imaju najviše uslova i sposobnosti, a lične stvari iskoreniti, to nam mora biti misao vodilja!

Samo tim putem moramo biti rukovodeni, prilikom izbora onih, koji treba da nam vode društva, čete, pa i župe!

Beograd.

Ivan Sedlaček

Novi dom sokolske čete Budinščina, župe Varaždin, podignut je na vlastitom zemljištu, a članovi su besplatno dali materijal i svu radnu snagu, ma da su svi oni siromašni rudari. Dom ima veliku dvoranu sa po-

„Sletovi“ — ili zborovi, sastanci itd?

Sve što god se piše u našim listovima, namenjeno je svakako svom cilju tj. da se pisano čita radi znanja i — upravljanja. Zato listovi postoje, zato se i čitaju.

I tako — u istom cilju izašla su u br. 12 prednjačkog lista »Soko« iz 1938 g., na str. 440 »Zrnašca ili što ne treba«. Namenjena su: »Prednjačima za suzbijanje, onima koji ne znaju i onima koji znaju a propuštaju«. Na str. 443 istog lista je »zrnašce pod 3) »Sletovi u sokolstvu« koje, radi povezanosti sa onim o čemu se radi, kao i zbog širega znanja, vredi da se spomene u ovom listu, kao glavnom i najproširenijem, a sa pretpostavkom da se u istini najviše i čita. To »Zrnašce« glasi:

3.) »Sletovi u sokolstvu«. »Jedini su! — Imaju već i svoju slavnu prošlost, tradiciju i značaj. Opšta njihova sadržina određena je i poznata. Glavna odlika sleta su vežbe. Sletovi su župski, savezni i svesokolski. U okviru svojih raznih veličina imaju i mnoge priredbe kao i predletske dane: dečije, naraštaj-ske, školske i vojničke. Drugih sletova u Sokolstvu nema, niti ili može biti.

Prema tome ne mogu biti ni »prosvetni sletovi«, niti uz župski slet kao »prosvetni slet«, tj. »slet u sletu«. Ne mogu biti ni »muzički sletovi«. Slično tom »napretku« sletova mogu se uskoro pojaviti i sletovi: načelnički, prednjački, lutkarski, pčelarski i drugi, svakako svi u svoje pravcu i duhu. Kakvu bi nam to

glavobolju stvaralo ne treba dokazivati. Pored toga tim spletom raznih sletova unosili bi se u javnost, pa i u naše redove, nered, rastrganost i podvojenost u kojoj se ni mi sami ne bismo više — snašli.

Možemo imati razne sastanke, zborove ili dane: prosvetne, muzičke i slično, ali naziv »slet« čuvajmo samo za tradicionalne i jedinstvene svrhe i ciljeve, koje sletovi već od svog postanka imaju, a koje mi možemo, prema duhu vremena, samo usavršavati i skladno dopunjavati.

Dakle, »slet« po svojoj tradiciji i sadržajnoj opsežnosti mora ostati i dalje jasan za sokole i nesokole, tj. kad se kaže »slet« da svi znaju šta to znači. Nemojmo se više mešati — bar mi sami«.

*

Evo, — prognoza pretpostavke ovoga zrnašca, o »napretku« sletova je tačna. Posle »prosvetnog« i »muzičkog« sleta, koji su se održali i zbog kojih je ovo »zrnašce« izašlo, saznajemo za novu vrstu sletova.

Naime, u »Sokolskom Glasniku« iz o. g. br. 3 na str. 5, iz jedne župe najavljen je »Prvi župski smučarski slet«, sa težnjom da bi se još više podiglo zanimanje za smučarski sport itd. Slično je taj isti slet ukratko i manje upadljivo najavljen i u listu »Sokolska Volja«, iz o. g. br. 107 na str. 20.

Dakle, posle do sada poznatih sletova, došao je na red prvi slet — smučarski. To znači da zbilja, bar u vrstama sletova, napredujemo. Posle toga saznanja a po potvrđenoj prognozi »zrnašca«, možemo doista mirne duše i sa spokojstvom, uskoro očekivati sletove sledećih vrsta. — Koji će od njih biti prvi na redu?

Kao da smučarstvo nebi postiglo isti uspeh, kad bismo se držali onoga što treba, i kad bismo tu, inače korisnu priredbu nazvali saborom ili zborom, ili nečim sličnim?

M. V-jić

KONGRES SLOVENSkih FILOLOGA U BEOGRADU

U septembru o. g. održaće se u Beogradu III kongres slovenskih filologa, iz svih slovenskih zemalja, kao i sa svih univerziteta u svetu, na kojima postoje katedre za slovensku filologiju. Ranija dva kongresa bila su u Varšavi i u Pragu. I beogradski kongres radiće u trima sekcijama, i to lingvističkoj, literarno-istorijskoj i didaktičkoj. Na čelu pripremnog odbora za kongres nalazi se profesor beogradskog univerziteta, Dr. Aleksandar Belić.

Uspeši jugoslovenske umetnosti

Jugoslovenski umetnici pobrali su u poslednje vreme nekoliko naročitih uspeha u inozemstvu, koji mogu da služe na čast čitavoj jugoslovenskoj kulturi. Tako je na primer već poslat u Rumuniju golemi spomenik kralja Karola I, koga je izradio naš veliki vajar, **Ivan Meštrović**, a koji će biti podignut u Bukureštu. Rumunski listovi sa naročitom pohvalom pišu o Meštrovićevom delu. Drugi naš odlični vajar, **Augustinčić**, dovršio je nedavno dva svoja spomenika za inozemstvo; i to spomenik maršala Pilsudskoga, koji treba da se podigne u Varšavi, i skulpturu rudara, koja treba da bude smeštena u palati Medunarodnog odbora rada u Ženevi.

Naš poznati muzičar, **Jakov Gotovac**, autor opere »Morana«, i »Ero s onoga svijeta«, postigao je sa ovom poslednjom operom velik uspeh, kod izvedbe u Nirnbergu, Hanoveru i Karlsruheu, u Nemačkoj. Isti takav uspeh postiglo je Gotovočevo Sinfonijsko kolelo, u japanskoj prestonici Tokiju, gde je bilo izvedeno, pod vođstvom dirigenta Rozentala, od Metropolitan opere u Njujorku. I drugi jugoslovenski kompozitor, **Stevan Hristić**, bio je pozvan da na Pariškom radiu diriguje koncert jugoslovenske muzike, kojim je postigao lep uspeh.

Dr. Vladimir Ravnihar.

veze, tako da ga je »Prosveta« bogato podupirala. G. 1911 je primilo od »Prosvete« potporu od 5.000 kruna.

G. 1913 je u razvoju srpskog Sokolstva u Bosni nastao za kratko vreme zastoj. Povodom srpsko-bugarskog rata, g. 1913, obzirom na napete spoljne odnose između Srbije i Austro-ugarske, bila su, odlukom zemaljske vlade u Sarajevu, od 2 maja 1931, raspuštena sva sokolska društva u Bosni i Hercegovini. Međutim se dogodilo, da je zajedničko ministarstvo finansija, na prihtužbu srpskih sokolskih društava, to raspuštanje stavilo izvan snage. Propaganda srpskog Sokolstva je na to ponovo počela da diže glavu i da sve jače traži veze sa Srbijom. Tako je pr. na zboru srpskog Sokolstva u Kragujevcu uzeo učešća i Atanasije Sola, kao predstavnik srpskih sokolskih društava u Bosni. Godišnji izveštaj srpskih sokolskih društava u Kragujevcu, iz godine 1912 i 1913, pokazuje na jasan način, da su konačni ciljevi sa već pomenutom veleizdajničkom brošurom »Narodne odbrane«. Tu se opet govori o »neprijatelju sa severa«, kome ne sme da se »prepuste na milost i nemilost milijuni braće, koji žive u ropstvu, već ih treba čim pre osloboditi toga jarma.« U izveštaju upravnog odbora također se kaže, da zadatak srpskih Sokola još nije dovršen. Zato treba da posećuju

braću sa druge strane Drine, da pređu Romaniju planinu i da vide »zašto se je Travnik zamaglio«. Treba da se prestane pevati pesma: »Aoj Bosno, sirotice kleta«.

7 decembra 1914, održana je u Zagrebu skupština tehničkog odbora srpskog Sokolstva, kojoj su prisustvovali Franjo Hofman, iz Beograda, za srpski sokolski savez; St. Zakula iz Sarajeva za bosansko-hercegovačku sokolsku župu; Svetozar Bubalo iz Hercegovog za primorsku župu u Dalmaciji; Dr. Milan Metikoš iz Zagreba i Milan Cvejić iz Belovara za sokolsku župu Krajina. Predmet raspravljanja je bilo učestvovanje srpskog Sokolstva na svesokolskim sletovima u Ljubljani 1914 i na Kosovu 1915. Doneseni su zaključci u pogledu novog umetničkog znaka za sve srpske sokolske članove, zatim u pogledu jedinstvene komande i terminologije i konačno u pogledu statistike članstva, ustanovljenja savezne knjižnice itd.

Daljni rad i razvoj srpskog Sokolstva bio je prekinut, a zatim potpuno ustavljen umorstvom u Sarajevu i događajima koji su nakon toga sledili.

Treba još utvrditi, koju je ulogu igralo srpsko Sokolstvo u tom umorstvu i u čitavoj raširenoj srpskoj špijunaži.

Mitar Kerović i njegov sin, Nedo Kerović, oba članovi sokolskog društva u Tobutu, okružuje Zvornik u

Bosni, dali su 2 juna 1914 atentatorima Gavrilu Principu i Trifku Grabežu sklonište i hranu, a Mitar Kerović je naredio svome sinu da njihovo oružje, 6 bombi i 4 revolvera sa municijom, prenese vozom u Tuzli i da Mišku Jovanoviću izruči pismo Veljka Čubrilovića, što je Nedo i izvršio.

To pismo Veljka Čubrilovića, učitelja u Priboju kod Zvornika i načelnika tamošnjeg srpskog sokolskog društva, je imalo za cilj: slobodni prolaz obih atentatora. Čubrilović ih je 2 juna 1914 primio u Tobutu i otpremio ih u kuću Mitra Kerovića. Na taj način su Princip i Grabež, bez prepreke, stigli u Tuzlu, jer ih je pratio Miško Jovanović, starešina tamošnjeg sokolskog društva i nadzornik sokolskog okružja Tuzla. Njihovo oružje je sakrio na tavanu svoje kuće, zatim ga 15 juna 1914 donio u Doboju i tamo ga izručio Danilu Iliću.

Veljko Čubrilović, Miško Jovanović i Nedo Kerović su bili zbog te posredničke akcije osuđeni na smrt na vešalima. Mitar Kerović je bio osuđen na doživotnu tešku tamnicu.

Tokom srpskog rata 1914, nađeni su dokumenti inspektora Drinske divizije u Loznici, koji nedvosmisleno dokazuju učestvovanje mnogobrojnih sokolskih članova iz Bosne u srpskoj špijunaži. U tim dokumentima su navedeni kao poverenici, a to

znači špijuni, ovi članovi: Čedo Milčić, nadzornik sok. društva u Mostaru, pop Marko Popović, član sok. društva u Mostaru, Boško Čaprić i Dimšo Đokanović, članovi sok. društva u Vlasenici, Đorđe Dakić, član sok. društva u Banja Luci i otac tajnika toga društva, Luke Dakića, koji je skrivao Nedeljka Čabrinovića, učesnika u atentatu u Sarajevu; zatim Milan Jovanović zamenik starešine, Nedeljko Zarić i Nikola Popović, odbornici sok. društva u Zvorniku, učitelj Jovo Jagličić, načelnik sok. društva u Kalinoviku, koji je već god. 1912 zbog špijunaže bio osuđen na dve godine zatvora, i konačno Sava Popović načelnik sok. društva u Srebrenici i Petar Klarić, načelnik sok. društva u Foči, koji je umakao hapšenju g. 1912, time što je prebegao u Srbiju.

*

Tako glase te zanimljive informacije. One dokazuju da je austrijska policija prilično tačno bila upućena u rad srpskog Sokolstva, ali dokazuju ujedno i to, kolike velike žrtve je pridonelo predratno srpsko Sokolstvo za oslobođenje i ujedinjenje svih nas. Upravo s tog razloga, činilo nam se da je vredno i potrebno, da se ovaj poverljiv i autentični akt austrijskih policijskih vlasti objavi u našoj sokolskoj štampi.

Svetli i nezaboravni dani

Hrvatski Sokoli u bivšoj Austro-Ugarskoj carevini, nisu priznavali umetne i nepravilne granice između jugoslovenskih plemena. Sava i Drina za hrvatske Sokole, nisu delile brata od brata, Srbina od Hrvata.

»Neka se cela Hrvatska pretvori u jednu sokolanu, jer je Sokol najjača straža na medu slovenskog sveta« — završio je svoj opširan izveštaj o prvom svesokolskom sletu u Zagrebu 1906 godine, glavni saradnik Biankinijevog »Narodnog lista« u Zadru, odličan novinar, blagopokojni Vinko Kisić.

Prvi svesokolski slet u Zagrebu bio je manifestacija slovenske i napose jugoslovenske misli. U svečanosti povorice promaširalo je zagrebačkim ulicama preko 4000 uniformisanih Sokola. Uz Ruse, Poljake i Čehe, bili su najoduševljenije pozdravljeni i aklamirani bugarski junaci i srpski Dušanovci.

Pesnik, Katalinić-Jeretov, pevajući sokolskom sletu, pozdravio je Dušanovce:

»Zdravo Srpcu, slobodnjače
Ti nam nosiš živog žara
Sve drevnijih demeskinja
Sa starijih sa handžara,
Ali na to drevno gozde
Pade danas sunce novo
Blago tebi, po guslama
Palo lišće lovorovo.
Kosovo je sama priča,
Što je dedo dječji baje
Tebi danas sa vedrine
Slobodarsko sunce sjaje...«

Sa Dušanovcima bilo je na sletu u Zagrebu preko tri stotine Srba, između kojih i 37 srpskih seljaka. Dušanovci su došli, predvođeni od svog vođe, prof. Tase Popovića i predsednika Miškovića.

Sećam se, kao da je bilo jučer, kako smo, osobito mi hrvatski Sokoli iz Dalmacije, sa udivljenjem i ponosom gledali na Sokole iz Rusije i srpske Dušanovce. Sa njima smo se odmah upoznali i bili smo kroz sve dane sleta nerazdruživi. Odučismo, nas nekoliko, da s njima podemo u Beograd. Ali kako, bez pasosa? Dogovorismo se, da ćemo u najgorem slučaju u Zemunu izmeniti naše sokolske kape sa dušanovskim kalpacima i ogrnut se njihovim pelerinama.

Na zagrebačkoj stanici pozdravi i klicanje: doviđenja u Beogradu i Sofiji! Voz drdne, ubrza kretanje i mi se nadosmo u istom vozu sa Dušanovcima i Junacima. Samnom su bili prof. Ilija Dizdar, Dr. Frano Zavoro, Frano Cvjetiša, Simo Vučić i Andreis. Pridruzio nam se i Krste Sunara, trgovac iz Šibenika, u svojoj ukusnoj i bogatoj šibenskoj nošnji.

Putovanje do Zemuna bilo je pravo slavlje. Na svakoj stanici je narod Dušanovce i Junake dočekivao glazbom, pesmom i oduševljenjem. Nama rekoše da smo mi prvi hrvatski Sokoli, koji se uputiše u prestolnicu Srbije.

Približivši se Zemunu, srca nam se stisnu. Tu će možda policija da nas pregleda, a nemamo pasosa; ali intervencijom tajnika Saveza hrvatskog sokolskog društva, dra Bučara, udešeno je da nam se ne čine zapreke; nu sve dok ne predosmo granicu, ne mogosmo se umiriti. Za malo časaka nadosmo se na beogradskoj stanici. Tu se predsednik Dušana Silnog oprostio od Bugara, koji je se spremah da krenu dalje. Osobitim je oduševljenjem pozdravljen govor bugarskog Junaka, prof. Konsulova, koji je istakao potrebu sloge i ljubavi između najbliže braće, Srba i Bugara, žigajući zajedničkog neprijatelja, koji je uspeo da ih za neko vreme zavede i do rata dovede. Ideja demokratska, ideja jugoslovenska sve osvaja, pa zato on tu ideju pozdravlja, kličući: »Doviđenja u Sofiji!«

Svakoga Jugoslavena, koji je pre svetskoga rata stupio na slobodno zemljište srpske kraljevine, morala su obuzeti osobita čuvstva. Prva je to samostalna država na slovenskom jugu, sa najširim i najliberalnijim ustavom, a najdemokracičnijom vladom na čelu. Za nas, koji bejismo podložni Austriji, i za Evropu, to je primer po kome će da se sudi, koliko smo žreli za samostalnu, političku i ekonomsku život.

Ugodan dojam što ga je izveo na nas Beograd i Srbija, svojim položajem i prirodnim krasotama, ulepšao je i potpunio srdačan brat-ski doček braća Srba. Oni se upravo nadmetahu, ko će da nas bratstvom i ljubavlju više zaduži. Ne da

se sve to opisati, kao što se ne da opisati ni naša radost, kada uvide-smo, kako su svi oni za jugoslovensku ideju zanešeni, — od najkulturnijeg pa do najprostijeg čoveka.

Razume se da dadosmo oduška svojim osećajima, na slobodnom srpskom tlu, gde nas crne sene austrijske policije nisu mogle da prate na svakom koraku. Ono što se u Srbiji, usred belog dana, moglo na sav glas izreći, nije se smelo u Austriji ni pomisliti.

Nas, koji smo bili okruženi nadutošću, birokratizmom, aristokratizmom i drugim ubitačnim obzirima, ugodno je iznenadio onaj zdravi duh demokratizma, koji vlada u javnim i privatnim odnosima, te sve narodne slojeve u jedan vez spaja. Dok su se moji drugovi, posle dva dana boravljenja u Beogradu, povratili kućama, mene Dušanovci zadržase, da me povedu u Šabac na proslavu stogodišnjice oslobodenja Šapca od Turaka. U Šapcu sam osetio još jače srpsku dušu i bratstvo.

Na plesu, koji je bio priredjen u počast ondašnjeg prestolonaslednika Đorđa, bio sam mu predstavljjen i razgovarali smo o Dalmaciji i o Splitu.

Šabac je tih dana bio slika bogatstva i lepote pitome i plodne Mačve. Poljoprivredna izložba pokazala je što srpski seljak ima i znade. Najviše su mi imponirali vojnici i oficiri srpski, po držanju, obliću i stasu. Verovao sam da su nepobedivi. I nisam se prevario. Posle samih 12 godina od mišarske proslave u Šapcu, došli su na Jadran, donevši nam slobodu i ujedinjenje.

prof. Stjepan Roca

»Svet koji je video razvojni napredak našeg Sokolstva na X svesokolskom sletu u Pragu, imao je prilike da se ponovo, u jeseni 1938, uveri o tome, da narod koji već tri četvrtine stoleća crpi životnu snagu svojih generacija iz vaspitnih izvora Tirševog Sokolstva, može da bude savladan samo fizički, ali da moralno i kulturno ne može da bude onesposobljen, niti isključen iz daljnjeg razvoja. To znamo vrlo dobro i mi Sokoli. Zato se spremamo za budućnost i u novoj godini hoćemo da razvijemo još jaču i dublju aktivnost u svim slojevima našeg naroda.«

Dr. St. Bukovsky,
starešina Č. O. S.

Velike sile i arapsko gibanje

Nemiri u Palestini, u vezi sa ostalim međunarodnim događajima, izazvali su živo gibanje u svesokolskom arapskom svetu, koji je danas podeljen na različite države i pod različite tuđe vlasti. Kao što je poznato, Arapi u Palestini su povelili najodlučniju borbu protiv zamisli da se u toj, nekada jevrejskoj zemlji, ponovo stvori nacionalna jevrejska država; kao i protiv toga, da se Palestina podeli između njih i Jevreja, pošto Arapi već dugi niz vekova, nakon propasti jevrejske države, tvore većinu stanovništva u toj zemlji. Pošto je pak Engleska podupirala težnje Jevreja, krajnji pristalice arapskog nacionalizma okrenuli su se protivu Engleske, pa su povelili borbu protiv njenih ogana u Palestini, koja je, naročito u poslednje vreme, postala vrlo krvava i koja zadaje prilične brige londonskim državicima.

Prirodno je, da su arapski nacionalisti tražili saveznike za svoju borbu, pa su mislili da ih mogu naći kod onih velikih sila, koje su rivali britanskog imperija. Jedan od tih rivala je Italija, pa za to nije nikakvo čudo što su predstavnici arapskog nacionalizma, pred izvesno vreme, darovali g. Mussolinu simbolični »mač Islama«, podvukavši time, da ga smatraju za glavnog zaštitnika i prijatelja svearapskog pokreta. Svet-ska štampa je javljala tada, da Italija hoće zaista da iskoristi nezadovoljstvo arapskog sveta prema Velikoj Britaniji, te da ga upotrebi kao saveznika u borbi za prevlast na Sredozemnom Moru, i kao nov faktor u radu za stvaranje novog italijanskog imperija, koji je započet osvajanjem Abisinije.

Sve je to izazvalo zabrinutost u Londonu, pa je počeo da se traži

Iz stranog gimnastičkog sveta

GIMNASTIKA U FINSKOJ

Federacija finških gimnastičara ustanovila je za godinu 1939 ovaj program: međunarodno takmičenje sa Norveškom, Italijom i Nemačkom, za koje se finska ekipa sprema najvećim marom. Osim toga, organizuje se na veliko momčad za olimpijske igre, i do sada je bilo školovano oko 25 takmičara. Predsednik federacije, pukovnik Levalahti je izjavio, da će ovogodišnja gimnastička aktivnost u Finskoj biti još plodnija nego prošle godine.

ŠVEDSKO-NEMAČKI SPORTSKI INCIDENT

Zvanični bilten centra za telesno vaspitanje u Nemačkoj, »WGW«, ustaje, u broju od 18 januara, vrlo oštro protiv jednog članka, objavljenog u švedskom listu »Göteborgs Tidningen«, u kome se napada nemački sport i nemačko telesno vaspitanje, kao pokret koji stoji potpuno u partijsko političkoj službi i koji predstavlja političko oružje nemačke vlade. Švedski list traži, na osnovu tih svojih izdavanja, da ostale nacije prekinu sve veze sa Nemačkom, kao sportskom nacijom.

Zvanični nemački bilten kaže, da je čitava nemačka štampa oštro reagirala na članak švedskog lista i da je uvreda za nemački sport i nemačku telovežbu, kada se oni upoređuju sa telesnim vaspitanjem u Sovjetskoj Rusiji. Nemačka štampa je ubeđena, da se sa člankom švedskog lista neće složiti nikoji ozbiljni sportski krugovi.

Godišnje skupštine naših jedinica

Uredništvo je primilo čitav niz dopisa o skupštinama naših jedinica, koje ćemo nastaviti i u drugom broju, ali smo prisiljeni da ih zbog ponavljanja i obilja gradiva delimično skratimo, pa braću izvestitelje molimo da nas izvine.

Sokolsko društvo Gračac, na glavnoj godišnjoj skupštini, je i po treći put izabralo za starešinu zaslužnog brata, Bogdana Munižabu. Skupština je protekla u najlepšem oduševljenju pa se pokazalo, da je društvena aktivnost kroz prošlu godinu bila pohvalna. U upravu su izabrani još Božo Sjekić, Nikola Kontić, Milan Kukić, Jakov Vjetrov, Branko Škarić, Angelina Rajčević itd.

Sokolsko društvo Drniš je također, sa malim izmenama, ponovo izabralo staru upravu, sa valjanom starešinom, bratom Jelušićem na čelu. Brat starešina je u svom govoru naročito podvukao žalost za Viteškim Kraljem Aleksandrom i pozvao Sokolstvo da se drži Njegovog amaneta u čuvanju jedinstvene Jugoslavije. Pohvalio je marljive članove, ali isto tako je pokudio nemarnost članova u vršenju sokolske dužnosti. Brat Modrušan je održao lepo predavanje o značaju i važnosti sokolske štampe.

Sokolsko društvo Sisak održalo je prošle nedelje glavnu godišnju skupštinu, na kojoj je uzelo učešća oko 400 pripadnika. Starešina, profesor Mate Hraste, pozdravio je prisutne i nakon što su upućeni telegrami Nj. V. Kralju Petru II i starešinstvu Saveza SKJ, osvrnuo se na teške dane čehoslovačkog Sokolstva i čehoslovačkog naroda, te pozvao prisutne da ustraju u ljubavi prema Jugoslaviji i prema slovenskoj braći. Iz pojedinih izveštaja vidi se, da je rad u prošloj godini znatno napredovao, tako da broj članstva, skupa sa naraštajem, iznosi 649. Otplatilo se dobar deo duga, a naročitim zadovoljstvom je pozdravljena izjava, da će novi sokolski dom biti uskoro gotov i da će se svečano osvećenje izvršiti još ove godine, na roden-dan Nj. V. Kralja Petra II.

Baš zato, što je sa izvesne strane bio učinjen pokušaj da se u sokolske redove unese nesloga, bio je dosadašnji zaslužni starešina, brat Dr. Mate Hraste izabran aklamacijom i uz veliko oduševljenje, ponovo za starešinu. Na to je uzeo reč izaslanik župe Zagreb, Dr. Stanko Tončić, koji se osvrnuo na teške dane slovenstva, a naročito čehoslovačkog naroda i osudio one koji su pokušali da za tu nesreću okrive čehoslovačko Sokolstvo. Na isti način je osudio i pokušaje, koji se u našoj otadžbini čine protiv Sokolstva. Podvukao je, da će Sokolstvo slaviti svoju pobedu, ako ostane verno jedinstvenoj Jugoslaviji i ljubavi prema slovenskoj braći.

Na glavnoj godišnjoj skupštini sokolskog društva Split konstatovano je da društvena imovina predstavlja vrednost od oko 2.000.000 din. Članstvo je pridonjelo kroz poslednje dve godine za radove u okviru Petrove petoletnice oko 128.000 din. Socijalni otek društva podelio je oko 9.000 din. pomoći a društvena putna blagajna podelila je oko 53.000 din. Društvo ima sada oko 800 vežbača, a izdaje 2 lista, jedan za starije članstvo, koji se štampa u 1500 primeraka (»Soko na Jadranu«) i jedan za naraštaj.

Sokolska četa Strahoninec, župa Varaždin, mogla je da utvrdi na svojoj godišnjoj skupštini, da je, i pored nepovoljnih prilika koje vladaju u selu, imala vidnog uspeha, pa je društvu pristupio još veći broj muške dece i muškog naraštaja. Župski izaslanik, brat Deduš, pozdravio je

pa napada Francusku zbog tog držanja, pa time također hoće da stekne simpatije Arapa.

novu upravu, sa starešinom bratom A. Bratkovićem i načelnikom bratom F. Poljancem na čelu.

Sokolska četa Šenkovec, župa Varaždin, sa ponosom je utvrdila na godišnjoj skupštini, da je tokom godine na opštim župskim utakmicama osvojila ponovno veliki srebrni lovorvenac, dar blagopočivšeg Kralja Aleksandra. Održala je jedan vrlo uspeli javni nastup i učestvovala je u nastupima svih susednih jedinica. Izabran je za starešinu brat Ivan Volarić, a za tajnika brat Hubert Krnoul.

Sokolsko društvo Šibenik je, na skupštini, održanoj 15 januara, izabralo za novog starešinu, brata Dr. Grgu Bogića, pošto dosadašnji zaslužni starešina, brat Triva, nije mogao da se primi. Od nove uprave očekuje se agilan rad, pošto društvo ulazi u 40-tu godinu postojanja, pa je odlučeno da se taj jubilej što svečanije proslavi. Rad u prošloj godini bio je obilat, pa je društvo uspešno da sanira svoje finansijsko stanje. I pored nepovoljnih političkih prilika, članstvo društva nije u opadanju, već je šta više u porastu.

Godišnja skupština Sokolskog društva Pag, izabrala je za starešinu dosadašnjeg zaslužnog prosvetara, brata Jurja Usmiani-a. Skupština se, sa dužnim poštovanjem, setila uspomene preminulog starešine, brata Grge Rumora, pa je uputila pozdravne telegrame Nj. V. Kralju Petru II, Savezu SKJ i td. Iz izveštaja se vidi da je rad društva bio uspešan, i pored nepovoljnih prilika koje vladaju u ovom mestu.

Godišnja skupština sokolskog društva Petrovgrad I zaključila je da se, u okviru velikog sleta petrogradske sokolske župe, prikaže scena »Žetva«, koja će se igrati u banatskim narodnim nošnjama. Starešina župe, brat Dr. Matić, izjavio je da će se župa pobrinuti da se ta scena prikaže i na velikom sokolskom sletu u Beogradu, koji će se održati na dan punoletstva Nj. V. Kralja Petra II, u g. 1941. Dalje je zaključeno, da će na sletu petrogradske župe, koji će biti u g. 1940, sokolsko društvo Petrovgrad I osvetiti svoju društvenu zastavu.

Sokolsko društvo Voćin održalo je ovogodišnju redovnu skupštinu priviput u novom domu, koji je, na dan 20-godišnjice ujedinjenja bio svečano otvoren. Dom ima stalnu pozornicu i vrlo je lepo uređen. Povedena je akcija da se osnuje pozorišni otek i da se pribavi lutkarsko pozorište, te da se organizuje analfabetički tečaj. Za starešinu je ponovo izabran brat Dr. Ante Brkljačić, za tajnika Stojan Dakić, za blagajnika M. Gređelj, a za prosvetara G. Vitez.

Sokolsko društvo Vranje je, u prisustvu župskog delegata brata Dr. Ilije Rančića, održalo glavnu godišnju skupštinu, na kojoj su utvrđeni obilni rezultati prošlogodišnjeg rada. Za starešinu je izabran Marko Grubić, za načelnika Martin Benzon, za tajnika Ivan Sokol, za blagajnika Josip Poljak, za prosvetara Petar Mikelić, itd.

Sokolska četa Žitkovac, blizu Aleksinca, izabrala je novu upravu, sa starešinom bratom K. Petrovićem, političkim referentom na čelu. Iz godišnjeg izveštaja čete vidi se, da je rad u prošloj godini bio vrlo aktivan. Čist prihod od prošle godine uloženo je u fond za zidanje doma, a tokom prošle godine održano je 9 predavanja i 11 različitih priredaba. Povećana je biblioteka, a povećao se i broj članova. Naročito je svečano proslavljen Kraljev roden-dan.

Iz slovenskog Sokolstva

AKTIVNOST BUGARSKIH »JUNAKA«

Kao što je već javljeno u prošlom broju »Sokolskog Glasnika«, Savez bugarskih »Junaka« priređuje na Petrovdan o. g. slet u Sofiji. pa se već vrše velike pripreme za to. Slet će trajati nekoliko dana i listovi javljaju da će imati vrlo obilan program. Savez bugarskih Junaka imao je već u septembru p. g. svoj veliki kongres u Gabrovu, kojim su otvorene svečanosti 40-godišnjice postojanja Saveza. Idući kongres održaće se, g. 1940 u Ruse. U posljednje vreme su društva bugarskih Junaka počela naročito aktivno da se šire i u bugarska sela, pa su, po uzoru jugoslovenskih seoskih sokolskih četa, počele da se osnivaju seoske čete Junaka, kojih već ima nekoliko stotina.

Bugarski Junaci prate pomnivo rad i život u jugoslovenskom Sokolstvu, pa o tom izveštavaju u svojoj štampi. Tako n. pr. zvanični organ Saveza Junaka, koji nosi naslov »Zdravlje i sila« donosi u poslednjim brojevima članke prilikom smrti br. Đure Paunkovića, zatim članak o 65-godišnjici brata Gangla, a u broju od decembra objavljuje vrlo srdačan pozdrav brata prof. Mineva, upravljen svima jugoslovenskim Sokolima, prilikom Nove godine. U tom pozdravu se naročito ističe želja, da se, srdačni odnosi između Jugoslavije i Bugarske sve više produbljuju i da jugoslovenski Sokoli u što većem broju posete sofijski slet na Petrovdan, kao što su ga posetili g. 1935. Brat prof. Minev izveštava i u velikom sofijskom listu »Slovo« vrlo često o znatnijim događajima u jugoslovenskom Sokolstvu.

ODBRANENO VASPITANJE U ČESKOJ

Praški listovi javljaju, da su u nedelju započeli rad u Pragu i u celoj zemlji centri za odbraneno vaspitanje. Bili su pozvani svi mladići, pa je uređena formalna i administrativna strana, dok će pravi rad na vaspitanju početi tek iduće nedelje.

U nedelju je otvoren i prvi deo odbranbene škole Československe Obce Sokolske, koju je Sokolstvo organizovalo, u saradnji sa ministarstvom narodne odbrane. Budući da se u školu prijavilo neočekivano mnoštvo slušatelja, podeljena je u dva dela. Prvi deo je za načelnike jedinica i župa i za oficire u rezervi, koje je svečanim govorom pozdravio starešina ČOS, brat Dr. Bukovski, podvlačeći naročito saradnju Sokolstva i vojske. Drugi deo škole bio je otvoren u četvrtak, 26 januara. U školi drže predavanja viši oficiri i vežbači ČOS.

I sokolske žene organizuju također u svim župama kurseve za narodno-odbranenu pripremu, na kojima će uzeti učešća 7.000 vežbačica i pomagačica. Zahvaljujući dosadašnjim kursevima, ČOS ima danas preko 2200 vežbačica školovanih u tom pravcu. Na novim kursevima, koji će započeti u januaru, treba da se spremi novih 5.000 vežbačica za odbraneno vaspitanje, tako da bi uspešno mogle da se posvete toj grani vaspitanja, u svim sokolskim jedinicama u zemlji.

IZ Č.O.S.

Predsedništvo ČOS odlučilo je da ustanovi zasebni **saobraćajni osek**, kojemu su bila poverena sva pitanja koja se odnose na pripremu sokolskih sletova, izleta, putovanja, tarifnih cena i td. Do ove odluke starešinstvo ČOS je došlo na osnovu iskustava za vreme prošlih sletova i izleta.

NARUDBE PROSTIH SLETSKIH VEŽBI

Još jednom upozoravamo bratska sokolska društva i čete, da naručene knjige (proste sletske vežbe, vežbe oblikovanja brata Branka Polića i potrebna znanja za sokolske streličke otseke) **nećemo nikome slati bez unapred poslatog novca, čekovnom uputnicom ili u markama.**

Iz načelništva Saveza SKJ.

PROGRAM TAKMIČARSKOG OTSEKA SSKJ.

Načelništvo SSKJ uputilo je svim bratskim načelništvima sokolskih župa, kao i braći i sestrama, članovima stručnog odbora Saveza, okružnicu u kojoj im javlja:

U cilju što boljeg spremanja naših takmičara za učestvovanje na Olimpijskim igrama 1940 god., naš je Savez stupio u vezu sa nekoliko gimnastičkih saveza, učlanjenih u F. I. G. i predviđa da u toku ove i iduće godine održi nekoliko prijateljskih susreta.

Prvi susret bio bi sa vrstom Francuske Gimn. Unije u Parizu, 28 i 29 maja o. g. Utakmica bi bila u slobodnim sastavima i to: proste vežbe i sprave (vratilo, razboj, konj u šir. krugovi, preskoci preko konj. uzduž). Vežbe po težini Međunar. karaktera. Uzgred spominjemo evidencije radi, da je 17 i 18 juna o. g. **takmičenje za Kraljev Mač u Zagrebu.**

Sledeći susret sa vrstom Slov. Sok. Saveza u Varšavi (u novembru ili decembru o. g. — o tome će rešavati SSS u mesecu martu o. g.) Karakter utakmice kao u Novom Sadu 1937 god.

Početkom 1940 god. imali bismo **revanš utakmicu sa Francuzima** kod nas. Za 1940 godinu došli bi još **susreti sa italijanskom i mađarskom vrstom.**

Potrebno je da se što pre znaju sva braća, koja ozbiljno kane trenirati i koja prema tome pretenduju da dođu u sastav vrste već za susret u Parizu. Stoga treba da se što pre prijave.

Pre odlaska u Pariz bila bi dva izbirna takmičenja, a zatim jedan kratak zajednički trening pre odlaska i konačni izbor 8 takmičara.

SMUČARSKI TEČAJEVI MINISTARSTVA FIZIČKOG VASPITANJA NARODA

U svrhu propagande smučarstva i zimskog sporta priređuje Ministarstvo fizičkog vaspitanja naroda u vremenu od 5 do 19 marta na Kopaoniku tečaj za obrazovanje učitelja smučanja.

Na tečaj primiče se do 20 tečajaca koji treba da nisu stariji od 35 godina, ni mladi od 20 godina; da su organizovani smučari, da raspolažu propisanom opremom za smučanje i da dobro ovladaju tehniku smučanja. Molbe, propisno taksirane treba uputiti Ministarstvu fizičkog vaspit. naroda preko nadležne jedinice (društva ili kluba).

U svrhu propagande smučarskog sporta priređuje Ministarstvo fizič. vaspitanja naroda, u vremenu od 16 do 26 februara na Črepoljskom, kraj Sarajeva, tečaj za takmičare klasične kombinacije.

Na tečaj primiče se do 20 tečajaca.

PRVI ISPITI NA ŠKOLI MINISTARSTVA FIZIČKOG VASPITANJA

U Beogradu se sprema 50 izabranih mladih sokolskih i sportskih radnika za tešku dužnost nastavnika telesnog vežbanja u srednjim i njima sličnim školama. Citava naša javnost nestrpljivo čeka na povoljne rezultate ovog rada, prvo zato što je ovo početak planskog rada na ovom tako važnom području; a drugo i zbog toga, što se po ovom prvom tečaju mogu prosuditi daljni uspesi »Državne gimnastičke akademije«, kojoj prethodi ovaj tečaj. Kako je poznato, svih 50 tečajaca su stipendisti Ministarstva fizičkog vaspitanja naroda. Ispit se deli na dve polovice, semestralni i zaključni.

Nastavničko veće tečaja je zaključilo da se propisani ispiti, krajem prvog semestra, održe u vremenu od 23 do 28 januara 1939, pa su već započeli u ponedeljak, a završice se sutra, u subotu. To su prvi ispiti na ovoj školi.

Narodno-odbranbena konferencija u Savezu S. K. J.

Uz učešće izvestioca 23 sokolske župe, održana je u Beogradu konferencija župskih narodno-odbranbenih izvestioca, 21 i 22 januara. Dnevni red je bio zaista obiman i nastojao je da obuhvati, po zamisli predsednika saveznog NOO, brata Dra Vlade Belajčića, **ceo duhovni i materijalni život našeg Sokolstva i našeg naroda, gledan kroz narodno-odbranbenu prizmu. Naročito su važni bili referati koji su obrađivali pojedina područja iz narodno-odbranbenog delokruga, a koje su savesno i zanimljivo sastavili unapred određeni izvestioci. Sve ove referate po važnim pitanjima dobiće naše župe kroz izvesno vreme, da se sa njima na shodan način upoznaju.**

Predsednik, brat Dr. Vlada Belajčić, zamenik starešine našeg Saveza, u uvodnoj reči je potvrdio **kako se nikad bolje nije dokumentovalo kao danas, da sa završetkom rata i našim nacionalnim oslobođenjem nije prestala potreba delovanja Sokolstva. Nije tim momentom bio završen zadatak, koji nam postavše osnivači Sokolstva. Zatim je govorio o razvoju narodno-odbranbenog rada, koji je najpre pomagao naše sokolske jedinice u inostranstvu, dok sada ima nezgoda za sokolsku misao i kod kuće.**

Iz izveštaja župskih izvestioca rečeno je o **overtana situacija kod nas. Referat župe Celje trebalo bi da čuje svaki koji se bavi javnim poslom. Gospodarski naš položaj je iznet u njem sa retkom stručnošću. S drugog pak stanovišta trebalo bi istaći referat župe Varaždin. Pa i ostale župe nisu zaostale iza pomenutih.**

Posebni izvestioci održali su referat o temama: **posed zemlje sa narodno-odbranbenog stanovišta, propaganda sokolske misli na terenu, veze terena sa Savezom, zaštita prognojenih sokolskih radnika, organizacije ostalih narodnosti i narodnosnih manjina, saradnja sa drugim organizacijama, psihoza plemenskog separatizma itd.**

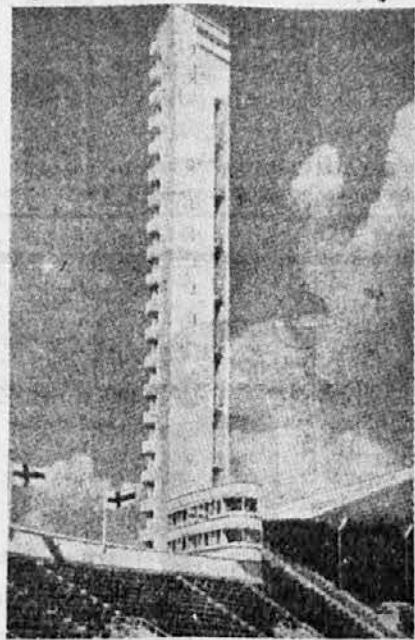
C. M.

Dan skupština u sokolskoj župi Sarajevo

Sarajevo, 20 januara 15 januara ove godine, na teritoriji župe Sarajevo bio je u pravom smislu »dan skupština«, jer je održano 16 društvenih i četinih skupština.

Skupštine su održala društva: Sarajevo Matica, Breza, Zgošća, Kakan, Travnik, Pale, Prača, Goražde i Vraca kod Sarajeva, a čete: Kasindo, Raskršće, Podvitez i Ozren Krednje. Stup, Alipašin Most, Trnovo, Vitez.

Sarajevo Matica: Skupštinu ovog društva otvorio je starešina, br. dr. Bogdan Vidović, koji je u pozdravnom govoru istakao opšte prilike u svetu i njihov uticaj na Sokolstvo. Posebno se osvrnuo na teške prilike pod kojima danas živi čehoslovačko Sokolstvo, što su prisutni, ganuti do dna duše, sa interesovanjem saslušali.

Olimpijski toranj u Helsinki

Aklamacijom je usvojena lista Predajačkog Zbora tako da je za starešinu izabran br. dr. Bogdan Vidović, načelnika br. Boško Kovačević, načelnicu s. Zorana Lavrač, prosvetara br. Časlav Gavrilović, tajnika dr. Opačić, blagajnika Branko Gačinić, ref. za čete br. Huskić Mehmed, statističara br. Hesler i za upravnika doma br. Ignac Hengster.

Posle toga, brat Dr. Vojislav Besarović, starešina Župe, pozdravio je prisutne. Čitanje brzojave Nj. V. Kralju pozdravljeno je sa »Živeo Kralju«, nakon čega je završena skupština pjevanjem sokolske himne »Hej Sloveni«.

*

Vraca kod Sarajeva je jedno od najmlađih sokolskih društava ove župe. Skupština ovoga društva najviše se pozabavila pitanjem izgradnje svoga doma, jer se to smatra jednim uslovom za dobar napredak društva. Za gradnju doma pribavljeno je nešto građevnog materijala, pa izgleda da će se tokom ove godine početi sa gradnjom.

Za starešinu je izabran br. Ljubomir Radan, učitelj, koji je ujedno i osnivač ovoga društva, a za načelnika br. Vlado Kenda.

*

Goražde: I ovo se društvo najviše pozabavilo diskusijom o gradnji doma, zavetovanog u SPP, radi čega je izabran naročiti pročelnik. Izabrana nova uprava, kojoj je na čelu kao starešina brat Božidar Tanasković, a kao načelnik br. Mustafa Bijedić, daje garancije za mnogo intenzivniji rad. Ovoj skupštini, kao delegat Župe, prisustvovao je brat Hajrudin Čurić, zam. starešine župe.

*

Travnik je takođe, na ovogodišnjoj skupštini odlučio da će ove godine biti udareni temelji i početi izgradnja sokolskog doma. Pored toga, razmimoilaženja pojedinaca su izgladnena, i izabrana nova Uprava sa bratom Punišom Đurđićem na čelu, a bratom Ivanovićem Ivanom kao načelnikom, što je znak da će ova godina biti puna rada. Skupštini su kao delegati župe prisustvovali br. Božidar Savić i br. Lavrač Oskar.

*

Sokolska četa Kasindo je najvrednija četa u sarajevskoj župi i premašuje rad pojedinih društava, naročito u tehničkom pogledu. Po treći put izabran je za starešinu br. Momčilo Ristić, a po deveti put brat Ivica Šilić za načelnika čete. Za načelnicu izabrana je sestra Vilma Gražar, a za pročelnicu »Kola sokolica«, sestra Ljubinka Ristić.

Sve su skupštine protekle u redu nije bilo važnijih promena u dosadašnjim upravama, ni društava ni četa.

+ T.

RASPORED RADIO PREDAVANJA SAVEZA SOKOLA KRALJEVINE JUGOSLAVIJE

Četvrtak 2-II-1939, Brat Hajrudin Čurić — Sarajevo: **Dr. Josip Juraj Štrosmajer.**

Nedelja 5-II-1939, Brat Kadešnikov Nikola — Beograd: **Ruska Sokolska priprema.**

Četvrtak 16-II-1939, Brat Dr. Dragić Milorad — Beograd: **Sokolske žrtve.**

Nedelja 19-II-1939, Brat Tadić Ante — Beograd: **Najmlade treba vaspitati najviše na vazduhu i suncu.**

Četvrtak 2-III-1939, Brat Dr. Relja Aranitović — Beograd: **Sokole, štedi za Petrov slet.**

Nedelja 12-III-1939, Brat Dr. Relja Aranitović — Beograd: **Sokole, ne podaji se alkoholu.**

Četvrtak 16-III-1939, Brat Engelbert Gangl — Ljubljana: **Naša ispovest.**

Iz slovenskog sveta

RUSINI ILI UKRAJINCI?

Sada kada se toliko piše o Ukrajincima, zbog propagande za stvaranje velike ukrajinske države, zanimljivo je zabeležiti, da i u Jugoslaviji živi izvestan broj Ukrajinaca, ili, kao što se oni sami ponajviše nazivaju, Rusina. Rusina ima kod nas najviše u Bačkoj, pa onda u Sremu i Bosni. U Bačkoj žive u Novom Sadu, Đurdevcu, Starom Vrbasu, Ruskom Krsturu, itd, dok ih je u Sremu najviše u Šidu i okolnim selima. Po veri su većinom unijati, ali ih ima i pravoslavnih. Dok su za vreme Austrougarske bili izloženi denacionalizaciji, jer nisu imali nikakvih škola, u Jugoslaviji im je data mogućnost punog kulturnog razvoja. Tako na pr. u Ruskom Krsturu, u Bačkoj, poseduju nekoliko kulturnih institucija, imaju štampariju i izdavaju svoj list.

Nedavno je o tim Rusinima u novosadskom »Danu« pisao inž. Milivoj Matić, pa je zaključio, da sada, kada se Potkarpatska Rusija pretvorila u Priokarpatsku Ukrajinu, treba i mi naše Rusine da nazivamo Ukrajincima. Protiv tog mišljenja ustao je u istom listu g. Dimitrije Klicin, tvrdeći, da naše Rusine treba i dalje nazivati onako kako se oni sami nazivaju, utoliko pre što se i njihov centar u Bačkoj naziva Ruski Krstur, a njihove novine »Ruske novine«. G. Klicin dokazuje dalje, da Ukrajinci nisu neka zasebna narodnost, već da tvore deo ruskog naroda, a propaganda za separiranje Ukrajinaca da je počela iz Beča. Ukrajina znači otprilike isto što i kod nas Krajina, a Ukrajinac otprilike isto što i kod nas Krajišnjak. Rusini u Ukrajini su, po mišljenju g. Klicina, bili samo ruski Krajišnjaci, a ne nekakva zasebna narodnost; kao što ni naši Krajišnjaci, ili Graničari, ne čine zasebnu narodnost, odvojenu od ostalih Jugoslovena.

ČESI I SLOVACI

Ljubljanski »Lutro« javlja: »U toku na večer došli su u Bratislavu da prisustvuju otvorenju prvog slovačkog autonomnog parlamenta, predsednik čehoslovačke vlade, Beran i min. vojni Sirovy. Dočekala ih je dosta velika masa naroda, u kojoj su bili u priličnom broju zastupani i Česi koji žive u Bratislavi, koji su oba češka državnika pozdravili sa klicanjem »Na zdar!« Međutim su prisutni članovi Hlinkine garde počeli da hapse sve one, koji su to kličali. Odveli su ih na policiju i ovde ih kaznili radi narušavanja javnog mira i porretka. Svaki komentar ovome je suvišan, pogotovo kad se zna da slovačku granicu od upada mađarskih terorista čuvaju i brane u glavnom češki graničari i aktivni vojnici.«

Jugoslavija i Italija

Ljubljanski »Slovenec«, u broju od 14. januara, i mariborski »Večernik« u broju od 21. januara, donose vesti, da će Italija ponuditi Jugoslaviji u Trstu slobodnu luku, t. j. slobodnu zonu kao što Jugoslavija ima u Solunu. Sem toga se govori u oba lista o velikoj mreži automobilskih puteva, koja bi preko Slovenije vezala Italiju sa južnim pokrajinama Nemačke i Mađarske. »Večernik« kaže, da kombinacija Trsta, kao slobodne luke, koja je naročito važna za slovenačku privredu, ne sme ipak smetati Slovence da i dalje traže prirodnu vezu sa Jadranom, preko domaćih luka.

Listovi javljaju takođe, da bi na rimskom univerzitetu trebala da se osnuje katedra za jugoslovensku književnost, a »Giornale d'Italia« javlja, da će zavod svetoga Jeronima u Rimu, dobiti novu zgradu, i da će u toj zgradi, koja je »nov ukras Večnog grada, na čast hrvatskom narodu, koji je potpuno katolički, i na korist katoličkoj veri«, biti smešten zavod za vaspitanje sveštenika katoličke hijerarhije u Jugoslaviji.

Zanimljivosti iz doma i sveta

Prema objavljenim podacima, u toku prošle godine **podignute su u Beogradu 502 zgrade**, prema 382 u g. 1937. Za gradnju zgrada prošle godine potrošeno je 189,886.760 dinara, a zajedno sa ostalim troškovima 218 miliona 346.740 dinara, prema 154 miliona 603.937 u godini 1937.

Poslednjih 20 poratnih godina u Beogradu je, podignuto 7.347 novih privatnih zgrada uz trošak od 3 milijarde 789,138.037 dinara.

Novosadski »Dan« javlja: Nemački prosvetni savez »Kulturbund« razvija neobično živu agitaciju u Sremu i Bosni. Tako je okružni pročelnik, g. Redinger, održao ovih dana četiri okružne konferencije, u prisustvu 112 delegata iz Srema. Ovih dana pristupice se organizaciji u Sarajevu. Na taj način će okrug za Srijem i Bosnu imati 15 sreskih organizacija, sa 70 mesnih grupa. Računa se da će se broj mesnih grupa u toku ove godine povećati sa još 30.

Godišnji almanah Nemačke kolonijalne lige, za god. 1939, sav je posvećen aspiracijama Nemačke na prekomorske kolonije i donosi niz članaka o tom predmetu. Senator Alvor den, predsednik hamburške lige, tvrdi u svom članku, da Nemačka traži kolonije, zato što joj pripadaju, što su za nju ekonomski nužne i zato što nacionalni ponos Nemaca ne može da podnese, da bi nacija na tako visokom stupnju razvoja, bila isključena iz životnog prostora, koga ostale velike nacije traže za sebe, kao prirodnu stvar. Član spoljno-političkog štaba Hitlerovog zamenika, Hesse, Karlowa izjavljuje u jednom članku, da evropski narodi treba da idu za tim da kod afričkih naroda obnove izgubljenu veru u voćstvo belih naroda. Za taj zadatak nema prikladnijeg naroda nego što su Nemci, jer je nacional-socializam mnogo odlučniji u pitanjima odnosa između rasa, nego li francuska demokratija ili engleska nadutost. Kolonijalni zadatak Nemačke jest, da se bori protiv afričkog boljševizma, pa je sigurno da će doći dan, kad će Firer, u sporazumu sa ostalim kolonijalnim silama, pozvati nemačku omladinu, na pohod u kolonije.

»Das Schwarze Korps«, organ nemačkih SS-trupa, objavljuje u poslednjem broju zanimljiv članak, u kome predlaže kakve bi mere trebala da preduzme **nemačka vlada protiv katoličke crkve u Rajhu**; da na taj način odgovori na tužbe katoličkog svećenstva, koji se žale da se u Nemačkoj vrše protukatolički progoni. Kao prvu meru nemački list predlaže zabranu jezuitskog reda, koji u Rajhu ima preko 40 manastira i preko 1000 članova, koji su naročito zaposleni u vaspitanju omladine. Dalje list predlaže, da sveštenički podmladak ne bude oslobođen od vojne službe; da državni organi prestanu da u biru crkvenih prirez, i da darovanja crkvi ne budu više oslobođena od poreza.

Direktor fašističke federacije izdavača, Carlantini, u svom godišnjem izveštaju je konstatovao, da se knjige od evropskih zemalja čitaju najmanje u Italiji, jer onde tek na 1600 lica dolazi jedan čitač knjiga. List »Lavoro fascista« odgovara, ako je zaista tako, da je to samo dokaz italijanske bistrine, jer Italijan u stva-

ri neobično brzo i lako shvaća stvari, bolje nego drugi narodi, pa nema potrebe da čita. Osim toga, fašistički život je sam po sebi tako napet i pun događaja da ne dozvoljava lenčarenje nad knjigama.

Američka revija »Science« donosi izveštaj o **problemu uvlačenja rasiističke politike u nauku**. Ništa manje nego 1.284 naučnika, među kojima veliki broj članova američke »National Academy of Sciences«, izdali su manifest, u kome se obaraju na to, da se naučni radnici kvalifikuju po rasnim teorijama, te da se nauka deli na »arijevsku« i »nearijevsku«, što se događa već i u takvim disciplinama koje stoje iznad svih rasnih i nacionalnih diferencijacija, kao što je n. pr. fizika.

Na predlog sveučilišta u Amsterdamu, objavilo je oko 100 svetskih univerziteta protest, u kome se osuđuju rasni zakoni. Među njima se nalaze mnogi čuveni univerziteti u Engleskoj, Sjedinjenim Državama, Kanadi, Australiji itd.

Odlazak Br. Stojakovića iz Sinja

Nedavno je premešten po vlastitoj molbi iz Sinja, poručnik Ljubiša Stojaković, koji je dugo vremena bio jedan od najmarljivijih sokolskih radnika u našem društvu. Brat Stojaković došao je u Sinj baš u vreme kada prilike i odnosi u našem društvu nisu bili onakvi kako bi trebalo. Mladi članovi bili su odlučno pregledi da se obnovi telovežbački i ostali rad u društvu, kad se u društvenim prostorijama jednoga dana pojavio mlad i zanosan poručnik, tek premešten u Sinj i bacio se sa takovim zanosom na posao, da je sve ostale oduševio i poveo za sobom. Brat Stojaković je organizirao najpre prednjački tečaj, a onda je, kao društveni načelnik, sa ostalim prednjacima i upravom, spremio neobično uspešnu akademiju, prigodom Kraljevog rođendana. Od njegovog dolaska čitav se život u sokolskom društvu izmenio pa je odmah iza podneva započimalo vežbanje svih kategorija članstva, koje je trajalo do kasno uveče. Prilikom svake vežbe održao bi društveni prosvetar, ili koji drugi član uprave, vežbačima predavanje; tako da je svečana akademija na dan Prvog Decembra značila trijumf sokolskog rada i sokolske misli u našoj varoši.

Na žalost, brat Stojaković odlazi iz Sinja, što je izazvalo žaljenje čitavog našeg članstva. Želimo mu sreću i uspešan rad u novoj sredini i ističemo ga za primer svoj ostaloj braći.

A. Č. M.

Književnost

POSEBNI FINSKI BROJ »SOKOLA NA JADRANU«

Odlični sokolski stručni mesečnik, »Soko na Jadranu«, koji izlazi u Splitu, pod voćstvom poznatog sokolskog i gimnastičkog publiciste, brata Stjepana Vrdoljaka, posvećuje januarski broj, sa posebnim prilogom, Finskoj i finskom sportu, u vezi sa XII Olimpijskim igrama, koje će biti god. 1940 u Helsinkiu. U ovom broju, koji obasiže 40 stranica velikog formata, a koji donosi slike finških sportista i vežbača, te raznih finških predela, saraduju istaknuti predstavnici sa jugoslovenske i finske strane. Ministar fizičkog vaspitanja naroda, br. Ante Maštrović je dao jedan članak; zatim pročelnik olimpijske propagande u Jugoslaviji, br. Hrvoje Macanović, prikazuje istoriju Finske; predsednik priredivačkog odbora XII Olimpijskih igara u Helsinkiu, g. J. W. Rangell, piše o sportu u Finskoj; H. Macanović o olimpijskim pripremama u Finskoj; generalni konsul Republike Finske u Zagrebu, g. Pavle Berkeš, o odnosima Finske i Jugoslavije; H. Macanović o prijavi Jugoslavije za XII Igre, 1940, u Helsinkiu; a poznati finški sportski publicist i vođa, g. Martti Jukola, iz Helsinkia u vrlo dokumentarnom članku, koji je prava sportska rasprava, prikazuje Finsku, kao olimpijsku zemlju. Na kraju objavljuje H. Macanović tri svoje putopisne crte o Helsinkiu, »najsevernijoj prestonici sveta«, o »Laponskoj i sadašnjim Laponcima« i o »obali severnog ledenog mora u zimici«.

Svi olimpijski kandidati i svi oni koji se spremaju na XII Olimpijske igre, moraju pročitati i nabaviti ovaj broj »Sokola na Jadranu«. Naručuje se u Splitu, Sokolski dom.

ZBORNİK SLOVENSKE UZAJAMNOSTI

Slovenski institut u Pragu, zajedno sa Českom Akademijom nauka, izdao je nedavno u redakciji J. Horaka, *Zbornik posvećen slovenskoj uzajamnosti*, prilikom stogodišnjice čuvene dizertacije o slovenskoj uzajamnosti, koju je napisao veliki slovački pesnik, Jan Kollar. U tom Zborniku saraduju mnogi čehoslovački, jugoslovenski, poljski, ruski i ostali slavisti.

SOKOLSKA AKADEMIJA U S. SIVAC

Sokolska društva Stari Sivač i Crvenka priredila su zajedničku svečanu akademiju, na praznik Bogojavljenja, u sokolani društva Stari Sivač, a u korist Sokola izbeglica u Čeho-

slovačkoj. Akademiju je otvorio starešina društva Stari Sivač, brat Kalič, nakon čega su članovi obih društava izveli vrlo zanimljiv program, u kome su bile zastupljene proste vežbe, ritmičke igre i pevački mešoviti hor, pod upravom brata Ž. Maletina. Učestvovao je i solo pevač brat Kalič.

Govor brata Kaliča, pevanje čeških pesama, kao i čitav ostali program naišli su na burno odobravanje svih prisutnih, a naročito braće Čeha i Slovaka koji su prisustvovali akademiji. Posle akademije razvila se živahna zabava, pa je ovo veče donelo i lep materijalni prihod.

GESTETNER APARAT JE SAVRŠENSTVO DANAŠNJE BIRO TEHNIKE

Gestetner aparat umnožava sve kancelarijske formulare, raspise, obrazce, crteže i t. d. • Tražite predodženu aparata i ponudu! • Svako je obaveštenje bezobavezno za Vas!

D. GESTETNER Ltd.,

BEograd,

Dobrinjska 12 -- Telefon 23-524

ZAGREB,

Varšavska 2a -- Telefon 22-584

Ogroman izbor muških i ženskih štofova, kao i raznih svilenih tkanina, poslednje mode,

nabavićete najpovoljnije u modnoj trgovini

VELJKA PETROVIĆA

BEograd • TERAZIJE BROJ 4

Prima sve stare i nove staklorezačke poslove.

- Uramljuje slike, ikone, diplome.
- Pere i reže sve vrste ogledala. • Cene solidne.

Posluga brza, tačna i zadovoljavajuća.

Sima K. Adulović, Beograd

radnja za uramljivanje slika i građevinski staklorezac
Pašićeva ulica broj 13.

LUSTERI moderni 80, 130, 180, 250, 350 din.
LAMPE od 50, 60 i 70 din.
AMPLOVI, kugle, moare i friston
SUALICE svih vrsti
PEGLE rešo-i ELEKTRIČNI materijal

BATERIJE za radio visokog kapaciteta
DŽEPNE BATERIJE OKRUGLE razne
ELEMENTI za telefone i zvona.
ELEKTRA BATERIJE

ČETKICE ugljene i brončane za sve vrste motora
ČETKICE okrugle gotove i po porudžbini

DŽEPNE lampe razne
FOKUS LAMPE SPECIJALNE za sport i domaćinstvo

JEFTINIJI SMO i od velikih magazina
ELEKTRA

BEograd -- Žorža Klemansoa 1 -- Tel. 23-6-54
(u palati »Zanatski dom«, do bioskopa »Avala«)